

PAUL EVERAC

CAMERA DE ALĂTURI

O piesă
despre cum sîntem cînd sîntem
și cum sîntem cînd începem să nu mai fim.
În ce chip
putem să începem să nu mai fim adevărați.
Mă interesează mai puțin cît plătim
pentru asta în existență,
ci
cît plătim pentru asta
în ființă.
Am încercat o dramă a ființei,
adică
a adevărului de viață
din care sîntem alcătuiți.

Autorul

actul I

O cameră centrală într-un apartament. Alte două, împreună cu oficiul, se bănuie în dreapta, iar o a treia în stînga. În dreapta-fund, intrarea în apartament.

La ridicarea cortinei, în cameră, pe un fotoliu, şade răbdător un tânăr încă neajuns la treizeci de ani, îmbrăcat îngrijit, chiar cu oarecare pedanterie. E un tânăr serios, ponderat, fără să fie ţeapăn, senin şi calm, iar în conversaţie va fi mereu binevoitor fără afectare şi atent fără linguşire. Pe faţa lui nu se vor vedea semnele unei mari mobilităţi sufleteşti, dar mimica va puncta cu uşoare rictusuri şi clipiri o participare reală la tot ce se spune. În general sigur pe sine, tânărul Teofil Hotăranu va fi foarte greu de scos dintr-o discreţie a sentimentelor, altminteri ferme.

După un timp, uşa de la intrare se deschide. Teofil se ridică. A pătruns în cameră Pavel Cristian, care trece prin spate şi îi spune :

CRISTIAN : Nu e cazul să te deranjezi de pe soclu. S-ar putea să mor deseară. (A intrat la el, în stînga, a închis uşa ; o re-deschide şi adaugă.) **Deşi nu cred.**

(Pavel Cristian a depăşit cu puţin 45 de ani. Are o figură ciudat de vie, un dinamism continuu al feţei, care angajează de altfel întregul corp. Toate fibrele din el par într-o stare perpetuă de veghe. Ştie să asculte, să cîntărească, să caute în celălalt, şi în el însuşi, aşezarea mai temeinică a gândului. Vivace, nu este cîtuşi de puţin nervos, mintea lui e precisă şi clară fără agitaţie frenetică. Are un uşor aer de amuzament, ca o continuă bucurie interioară ce îi dă uneori un facies ingenuu şi ghidus. Nu e bănuitor, nu are ascunzişuri şi pidos-

nicii. Pare mai degrabă un naiv inteligent, de o sinceritate derutantă.

Uşa de la intrare s-a deschis din nou, şi de data aceasta a pătruns în cameră Marcel Bondoc. Şi Marcel are în jurul lui 45 de ani. E îmbrăcat la un bun croitor, şi străduinţa de a fi elegant îi reuşeşte. Faţa lui, altfel deschisă, cu o jovialitate naturală, a căpătat prin şlefuirea timpului un accent de seriozitate practică. Simţi în el un organizator, un om obişnuit să comande lucrurilor, să le supună metodic. Are un aer pozitiv şi, pînă la un punct, capabil, un bun simţ natural, uşor calculat, o prospe-ritate care a început să-i îndulcească trăsăturile, deloc lipsite de frumuseţe. A învăţat să apară, şi deşi a venit obosit de la birou, şi-a recompus, văzîndu-l pe Teofil, o mină zimbitoare, tonică. Înaintează spre el cu mina întinsă, cu o voce sinceră, cordială.)

scena 1

BONDOC : Ce faci tinere domn? Să trăieşti! Aştepti de mult?

TEOFIL : Vă salut. Nu de mult. De douăzeci de minute. Am intrat cînd pleca femeia de serviciu.

BONDOC : Nimeni pe aici?

TEOFIL : Numai domnul de alături.

BONDOC (cu o foarte uşoară neplăcere) : **A!** (Apoi.) De ce nu ieşi loc? Trebuie să apară şi Mira.

TEOFIL : Credeti?

BONDOC : Dintr-un moment în altul. Eşti după masă, da? Am luat şi eu ceva la minister. Ce preferi: un coniac? Un liqueur?

TEOFIL : Poate un liqueur. Dar nu vă deranjaţi.

BONDOC : Nu mă deranjez, e totul pregătit. Nevastă-mea trebuie să fie în oraş. E înnebunită din cauza expoziţiei.

TEOFIL : Cînd o deschide?

BONDOC: Zilele astea, nu știu, joi. A lucrat foarte mult, zăpăceală la ei acolo, așe, panotări, alergătură. În sfârșit, fiecare cu ale lui, ai intrat în horă, tragi. Dumneata cum te lauzi, ce construiești acum?

TEOFIL: Un magazin de cartier.

BONDOC: E bine. Și o să fie și mai bine: ești tânăr. Nu iei concediu?

TEOFIL: Mai târziu, spre vară. Tocmai vream să vorbesc și cu Mira. M-aș fi bucurat să facem un program comun.

BONDOC: Litoral?

TEOFIL: Și puțin munte.

BONDOC: E nevoie. Mai ales că nici ea nu se cruță. A intrat foarte tare. Pot spune că sînt mulțumit de ea. Foarte conștiincioasă, zicea colegul Marincea. Au acaparat-o... Dar cînd muncești cu pasiune... O văd cam obosită. N-am ce-i face. Așa e la început.

TEOFIL: Am crezut că... e bolnavă.

BONDOC: De ce să fie bolnavă?

TEOFIL: Am dat azi telefon la institut. Mi-au spus că e învoită. De aceea am venit.

BONDOC: Nu domnule, trebuie să fie altceva. Adică, mai știi? Eu n-am văzut-o de... două zile, cred, plec dimineața la șase, uneori nu vin decît noaptea, dar mi-ar fi spus mamă-sa. În sfârșit, o să-ți explice ea. Ia spune-mi, și lucrarea înaintează satisfăcător? Ești mulțumit?

TEOFIL: Da, sigur.

BONDOC: E un moment greu, să știi. Aș fi fugit și eu pe undeva, că sînt ametit, dar pot? Acum mai tîn și locul directorului general Dragnea... Da, săracul, e în anchetă. De sus... Greu de spus cum o să iasă. În felul lui a avut și el dreptate. A luat unele măsuri... Nu e bine, totuși, să le iei pripite...

TEOFIL: Nu, într-adevăr.

BONDOC: Dar dacă nu le iei la timp? E foarte greu să știi să alegi momentul. Colosal de greu. E ca și cînd ai vrea să-ți duci o armată peste un rîu, iarna. Noaptea rîul îngheață și tu, pe baza prevederii, prinzi exact ora cînd gheața ține. Dar dacă greșești ora, mergi la dezastru. Deși planul a fost bun.

TEOFIL: Mai bine faci un pod, cred.

BONDOC: Fără îndoială, cînd poți. Vorbești ca un adevărat constructor. Dar poți oricînd? Uneori ai cîteva minute mari și late, cînd gheața capătă un luciu. Nu știi: s-a întărit? s-a topit? Trebuie să fii foarte atent, să ai un instinct nemaipomenit, domnule Hotărînu. Eh, dacă viața ar fi arhitectură, am scoate-o mai ușor la capăt. Parcă la dumneata merg toate ceas?

TEOFIL: Nu merg. Dar nu sînt nici drame.

BONDOC: Cine a vorbit de drame? Și apoi chiar să fie, sîntem așa de căliți în ele că nu le mai simțim. Eu, bunăoară, aș fi foarte încîntat să mă dea imediat afară. Să mai pot pune mîna pe o carte, să mai am o preocupare științifică, de specialitate... Crezi că ar fi o dramă? Niciuna, dimpotrivă. Aș sta și eu o vreme liniștit, m-aș

uita la ce face fiii-meia, nevestă-mea, mi-aș lua un teanc de cărți și de reviste, mi-aș instala un birou...

TEOFIL: Unde?

BONDOC: Aici... pe-alături... Să sperăm că acest stimabil o să consimtă pînă în cele din urmă să ne părăsească. Nu de altceva, dar nici el nu stă comod. Om la peste 45 de ani, obligat tot timpul să treacă pe la alții, să ne suporte la ușă... Oricît ne-am supraveghea... în fine nu-ți mai explic, e o situație intolerabilă și pentru el.

TEOFIL: Aveți vreo speranță?

BONDOC: Sper să-l mute, să ne dea extindere.

TEOFIL: A cerut în altă parte?

BONDOC: Nu știu ce a cerut, că nu prea comunicăm, dar e normal, nu? Cînd am primit locuința veneam din provincie, Mira era la cămin, eu nu eram ce sînt, aveam obligații mai restrînse, în sfârșit ne-am acomodat. Dar au trecut patru ani, nu? Nevastă-mea și-a făcut și ea un nume în pictură, fata a intrat în viață, ca să zic așa, sper că nu cerem un cap de țară, dacă mai cerem o cameră. Nu?

TEOFIL: Nu.

BONDOC: Vezi dumneata, nu pot să fac un gest mai larg aici, nu pot să duc o conversație decît între anumite limite, am poftă să-mi invit și eu pe cineva, nu? Eu nu știu cum gîndește vecinul meu, nu pot să mă expun. După cîte aud, omul a fost și dat afară cîțiva ani, are o mentalitate mai complicată deci... E delicat.

TEOFIL: Vă înțeleg. De ce i-au dat tot aici?

BONDOC: Ne-au dat în aceeași zi, atunci eram foarte mulțumiți. Dar viața nu stă pe loc. Am luat-o ca pe o soluție provizorie.

TEOFIL: Ar trebui să insistați mai mult poate.

BONDOC: Domnule, nu-mi place să insist. Mi-au oferit un apartament mare, lateral. N-am ce face cu el. Aici sînt în plin centru. Nu rîvnesc decît un fleac: camera de alături. Știi cum o rîvnesc? Ca pe o oază. Ca pe un loc unde să pot sta, după atîția ani de alergătură și muncă. Să stau și să mă uit în stradă. Are un balcon superb.

TEOFIL: Cred că e absolut legitim ceea ce spuneiți.

BONDOC: E o etapă nu numai a noastră, a familiei Bondoc, dar este o etapă socială, nu? Și nu fiindcă aș fi director general adjunct, ci fiindcă sînt un om ca toți oamenii. Lasă că și nevestă-mea ar trăi mai decongestionată, și Mira... care văd că întîrzie. Și pentru ea se pune chestiunea urgent, dumneata știi tot așa de bine.

TEOFIL: Din punctul meu de vedere, eu cred că Mira ar putea să nu-și facă griji prea mari în ce privește locuința...

BONDOC: Totuși, domnule Teofil, deocamdată, e o problemă. Și tocmai asta explică

poate și unele zăboviri prin oraș. Le explică, dar nu le și scuza, decât atunci când dumneata ai bunăvoința să ne previi.

TEOFIL: Din câte știu, nu v-am perturbat prea mult.

BONDOC: Dimpotrivă, dă-mi voie să-ți mărturisesc, deschis, că văd cu ochii cei mai buni prietenia pe care fiică-mea ți-o arată, și chiar perspectivele în timp ale acestei prietenii... (Zîmbind) firește când nu se depășește cu mult ora 12 noaptea...

TEOFIL: Dar, domnule Bondoc, nu știu să fi...

BONDOC: (întrerupându-l, culant): Mă rog, e un capitol în care nu mă impun, fiindcă am deplină încredere și în fiica mea și în „alesul ei” cum se spune. Sînteți doi oameni tineri care munciți și care aveți dreptul să vă și distrați. Ce fac verii dumitale Chirilă?

TEOFIL: Mulțumesc, bine. Gicu e acum într-o campanie grozavă.

BONDOC: Gicu e ziaristul?

TEOFIL: Nu, Lică e ziaristul. Gicu e într-o comisie tehnică de control.

BONDOC: Așa? Ce repede a crescut! L-am avut și eu un an ia seral, eram încă în provincie. Băiat bun. Sper să nu fi luat prea în tragic micile mele înțepături pedagogice. Și ziaristul ce mai spune? Sînteți în relații strînse?

TEOFIL: Da, ne mai vedem uneori.

BONDOC: Foarte combativ, îl urmăresc. Așa e bine. E un moment în care trebuie tras tare, să scăpăm de toată zgura asta a rutinei și a incompetenței, de toate capetele astea patrate care lasă o diră grea pe treburile obștești. Electronică peste tot, tovarășe! De-aia îmi pare bine că Mira și-a ales specialitatea asta și că de la început e confruntată zilnic cu probleme complicate.

TEOFIL (fără să apese): Zilnic, poate e mult spus.

BONDOC: Nu, nu, sînt probleme vaste chiar pentru minți mult mai experimentate decât a ei.

TEOFIL: Vreau să zic că nu era nici ieri la Institut. Am dat telefon. Credeam că știți dumneavoastră ceva.

BONDOC: Nu, dragul meu. Și nu era? **TEOFIL:** Nu era cînd am căutat-o. Mi s-a spus să revin. N-am avut timp mai tîrziu. Am telefonat aseară acasă. Mi-a spus doamna că a ieșit.

BONDOC: Tot ce se poate. Aveați întîlnire?

TEOFIL: Nu. Și tocmai de aceea am fost puțin neliniștit astăzi cînd n-am putut să dau de ea.

BONDOC: Fii liniștit! Probabil că au trimis-o undeva.

TEOFIL: Mira e foarte francă. Atunci cînd are să-mi spună ceva, mi-o spune deschis. Nu ascunde.

BONDOC: Dar nici nu are nimic de ascuns domnule Teofil! Nici măcar față de noi.

TEOFIL (clipind): Eu nu fac niciun fel de dramă dacă situația, mă rog... s-ar prezenta... altfel.

BONDOC: De ce vorbești prostii, iartă-mă că-ți spun așa. E un mic amănunt pe care nu-l cunosc, asta e tot. M-ai prins neprevenit. Ca să fii drept, eu nici nu prea știu cine intră și cine iese în casa asta. Nici nu-mi găsesc loc în ea. Cînd voi avea camera de alături voi fi fără îndoială mai introdus în treburile familiei. Deci trebuie să lupt de două ori mai tare pentru ea: bine, ți-o promit.

(În acest moment se aud de dincolo cîteva game și arpeggii la vioară.)

TEOFIL: Vecinul? (Bondoc ridică din umeri.) Nu vă deranjează?

BONDOC: Colosal de mult. Dar vreau să mă transpun și în situația lui. Un om care, dintr-un motiv sau altul, n-a putut avea plăcerea lucrului cîteva ani! Și s-a consolat cu vioara! Sînt convins că nu e un om rău, săracul. Vina lui e numai asta, că nu ne lasă deocamdată să trăim. Și ce bine s-ar putea trăi! După atîta muncă și zburcium. Nu?

scena 2

În acest moment intră Alina Ranetti-Bondoc. Are ceva mai mult de 40 de ani și ochi copilăroși, cu o ciudată candoare. E o ființă sensibilă, plină de mișcare interioară, peste care s-a așezat, încetul cu încetul, carapacea unei prestanțe sociale și mondene care o face astăzi puțin comună, dacă nu chiar puțin artificială. În ființa ei bună-tatea și voioșia nu s-au pierdut, dar, asal-

tate mereu de canoanele vieții, au căpătat o constrîngere și un aer defensiv. Uneori, pare o păpușă exuberantă, alteori, o păpușă tristă, dar mai adesea e o doamnă bine care s-a impus într-o societate cultă. Ea înaintează afabil spre cei din salon, avînd în brațe două tablouri înrămate, grele, o geantă și o sacoșe cu diverse pachete.

ALINA: Uite doi domni eleganți care se cînstesc cînd alții alcargă de nu-și mai văd capul. Bună, Teofile, ce mai faci? Ai mîncat Marcelle? Eu nu, decât fier și cărbune, ca în poemul ăla francez. Debarasați-mă de aceste păcate personale și vă răsplătesc cu o cafea. Ce este?

BONDOC: Nimic.

ALINA: Ce vă uitați așa, m-am jumulit rău? O clipă și mă pavoazez iar. Să știți că rujul mi l-am mîncat de ciudă, m-am certat cu ăia de la tipografie, i-am făcut minciñoși.

BONDOC: Nu i-ai făcut tu, erau.

ALINA: A venit și Gămulea la sală, nu, că să pun toate portretele într-o parte. De

ce? Așa. Nu e bună ideea, astea sînt mai multe epoci, dumneata nu înțelege? Mai multe feluri de a vedea, am crescut și eu, deh! Atunci, de ce le mai pun p-alea? Lasă să fie, să se vadă evoluția. Noroc c-a venit Flaviu, s-au certat foarte gentil vreo două ore peste capul meu; între timp eu le-am pus, Gămulea a plecat bodogănd, după aceea le-am pus iar cu Flaviu, care are ochi: a fost delicios, însă sînt moartă. BONDOC: Și cu astea ce e?

ALINA: Aici începe dezastrul, mi-a scos și Flaviu cîteva. Mi-a spus: „doamnă, stimată tovarășă, eu unul le prețuiesc, dar nu cred că...” Și mi-a explicat.

TEOFIL: Din cîte aud e un om cu experiență.

ALINA: Un domn. După ce le-am scos, a rămas un panou liber. Ei, acum ce faci Alino? Și odată a trăznit în fața mea și la lumina fulgerului mi-am adus aminte că am pe undeva pe aici niște desene din tinerețe. Bravo, nu protestează nimeni la cuvîntul „tinerețe”. Lăsați, e tîrziu. Chiar sînt bătrînă, domnule Teofil?

TEOFIL: Doamnă, din punctul meu de vedere...

ALINA: Hai să trecem la cafea mai bine. TEOFIL: ...mi se pare un semn de exigență că n-ați expus tot.

BONDOC: Nevastă-mea e foarte conștientă de ea însăși. Și, în general, pune conștiință în tot ce face.

ALINA: Poate prea multă. Dar astea sînt proaste în adevăr. Flaviu avea dreptate, nu mi-a spus-o, dar am simțit-o. Ce vrei, domnule Teofil, mi-au luat atelierul să-l demoleze, fac altul nou, pînă atuncea împart cu Ghiulescu un spațiu ca vai de el. Acasă se face gospodărie, miroase a ceapă, telefoane peste telefoane, în special pentru Mira...

TEOFIL: Înțeleg.

BONDOC (sesizînd gafa): În fine, nu e nici o nenorocire. Și unde sînt desenele pe care le pui în loc?

ALINA: În camera de alături. N-am mai avut unde să le îngrămădesc, l-am rugat pe domnul Cristian să le primească, atunci la început. Trebuie să i le cer, sînt într-o ladă.

BONDOC: Nu acum, sper.

ALINA: Acum, că la cinci l-am invitat pe maestrul Flaviu să-mi ajute să le aleg. A fost foarte amabil, era în toane bune. E un om pe a cărui părere contez, și nu numai eu. Contează alții, mai sus...

BONDOC: Și crezi că printre desenele acelea...

ALINA: Nu mai știu ce am pus acolo, n-aveam nici 20 de ani. Poate, totuși... Iar dacă nu sînt destul de reprezentative, o să rămînă un panou gol și gata!

TEOFIL: Nu e recomandabil. În general spațiile trebuie folosite.

ALINA: Așa mi-am spus și eu. După ce că abia am obținut sala, cu discuții. L-am înnebunit și pe bărbatul meu... În cel mai rău caz, pînă joi, aș mai putea... dacă aș avea un loc... Eventual la Mira, noaptea, că tot nu doarme acasă totdeauna. Aseară de pildă n-a dormit... (Se uită speriată, vede că iar a făcut o gafă.)

BONDOC: Cum așa?

ALINA: A plecat la o prietenă... La Sanda, cred. Mi-a strigat, dar eram în baie, n-am auzit. Nu s-a întors? Nu vă speriați, mai întîrzie ea. Mai un coafor... (Merge spre ușa camerei de alături, în stînga, ciocănește.) Domnule Cristian! Domnule Cristian! Nu te supăra, în lada de lingă geam sînt cîteva schițe, cîteva desene. Dacă vrei să fii draguț să mi le dai. (Mai încet celorlalți.) Dacă aș avea camera asta, aș face minuni. (Cristian apare cu o mapă veche.) Da, astea sînt. Mulțumesc domnule Cristian. TEOFIL: Eu am să plec.

ALINA (trecînd peste jena lui): Nu mai stai? Poate dai un telefon mai tîrziu. Ii spun lui Mira că ai avut ceva urgent? Mi-ar fi plăcut să vină să facă ea onorurile casei. Mai ales la un oaspe ca Flaviu care ne calcă întîia dată. Noi nu prea sîntem primitori, domnule Teofil. N-avem cum. Și nici unde...

TEOFIL: Mi-a relatat domnul Bondoc. Sărut mîna, doamnă. Vă salut.

BONDOC: Salutări vărului dumitale Gicu. Spune-i că mă bucur sincer de succesele lui.

ALINA: Și mai vino. Mira vorbește totdeauna așa de frumos de dumneata!

TEOFIL: Asta mă bucură. Vă salut. (Iese.)

scena 3

ALINA: Pot să strîng liqueurul?

BONDOC (cu altă voce): Poți.

ALINA: Ce ai? E prost acolo, la minister?

BONDOC: Cu ce?

ALINA: Nu știu, cu ancheta aceea, cu Dragnea. Dacă-l scoate pe Dragnea, nu te pune pe tine? Ești doar adjunct. Așa ar fi logic.

BONDOC (posac): Așa ar fi. Deocamdată muncesc în locul lui, asta e. Semnez în locul lui.

ALINA: Și nu-l scoate?

BONDOC: De unde să știu eu? (Apoi.) Nu m-aș bucura.

ALINA: Cred.

BONDOC: Orice anchetă e penibilă. Ai apucat să mergi cu un om și la un moment dat trebuie să-l părăsești, să-l lași singur.

ALINA: Și Cristos a rămas singur, cît a fost de Cristos. Deși toți se jurau că...

BONDOC: Nu vorbi prostii, draga mea. Aici e o situație complexă. Eu l-aș susține

din toată inima dacă aş şti că asta îl poate salva...

ALINA : Dar e pierdut ?

BONDOC : Nici asta nu e cert. Cu Albert, atunci, a fost mai simplu. Se vedea clar că e un întârziat, un cramponat. Dar cu oameni ca Dragnea nu poţi fi sigur niciodată. Miine răsar de unde nu te aştepţi. Iar când cad, au acest prost obicei că mai trag cu ei ciţiva.

ALINA : Crezi că şi tu... ?

BONDOC : Eu i-am dat unele sfaturi, şi nu rele. Poate era mai nimerit, pentru el, să mă asculte. Mi-e foarte teamă că va veni o zi în care voi fi obligat să i-o amintesc. Şi pe cuvântul meu că n-aş vrea. Eu am ţinut la el. El m-a şi adus de altfel.

ALINA : Atunci ajută-l, dragul meu. Îţi poţi imagina că lucrul nu mă lasă indiferentă, mai ales acum.

BONDOC : Nu pot decît să aştept. Singur nu sînt în stare să-i fac nimic. Cred că nu vrei să merg la pierdere.

ALINA : Dar dacă spui că are dreptate...

BONDOC : Totul e să ştii cînd să ai dreptate, Alina. O dreptate care vine mai tîrziu sau mai devreme capătă alt înţeles. Şi apoi, pot fi sigur că timpul îl ratifică ? Am trăit atîtea. Vizionar nu-mi dă mîna să fiu, în situaţia asta. Vizionarismul e pentru pictori, pentru poeţi... Noi trebuie să proţicem, nu-i aşa ? Să mergem înainte. A greşit, vine altul şi îndreaptă. N-a greşit ? Intr-o zi ies din nou la liman. Asta e viaţa.

ALINA : Îmi pare rău că te frămîntă aşa.

BONDOC : Îţi pare, dar nu mă ajuţi de loc.

ALINA : Cu ce să te ajut eu, la minister ?

BONDOC : Ei doamne... minister ! Parcă ai fi copil. E vorba de o întreagă atmosferă, de nişte lucruri simple, mărunte, care pot avea importanţa lor.

ALINA : De pildă ?

BONDOC : De pildă Gămulea. Nu trebuia să te cerţi cu el. E în colegiu, şi are şi el un cuvînt. Te-a văzut că te-ai dat cu totul de partea lui Flaviu...

ALINA : Flaviu e mai inteligent. Şi ştie şi mai multă pictură.

BONDOC : Se poate. Şi e un om fin, îl ştiu din vedere. Dar eficienţa lui, deocamdată, e mediocră.

ALINA : Crezi tu. El dă impresia că nu se amestecă, dar în fond... De altfel de ce ar fi consimţit să vie ?

BONDOC : Tocmai asta mi se pare nepotrivit. Un om cu o platformă reală nu se ocupă cu...

ALINA (vexată) : Cu ce anume ? Cu pictura mea ? Bravo !

BONDOC (văzînd că a greşit) : Nu dragă, nu ! Eu aş dori să ai succes, mai tare ca oricare. Şi tocmai de aceea cred că trebuie menajaţi amîndoi pionii, nu jucat cu unul singur, oricît de influent ar fi Flaviu. Şi à propos de asta, i-ai făcut băiatului adineauri o figură...

ALINA : Mi-am dat seama, dar era tîrziu. Iartă-mă.

BONDOC : E un băiat sensibil, nu trebuie să suferă. Chiar dacă domnişoara noastră Mira îi mai face cîte o şotie. Eu sînt convins că s-a jucat şi că s-a dat absentă la telefon ca să-l necăjească. La vîrstă lor aşa se stimulează sentimentele. Dar de fapt unde e ?

ALINA : Nu ştiu. S-a dus la Sanda.

BONDOC : Într-adevăr ? Oricum, pune-o să-l mai potolească. Vărul lui Teofil e în comisia care îl anchetează pe Dragnea. Şi un altul e... Vai, ce plictiseală ! (Se disculpă.) „E-o luptă viaţa deci te luptă, cu dragoste de ea, cu dor...” (Zimbeşte, puternic.)

ALINA (adunînd mereu prin cameră, se opreşte) : Marcele, dacă te dă afară, poaie nu ne mai dă camera de alături. Şi să ştii că e mare nevoie de ea.

BONDOC : Ştiu.

ALINA : Ar trebui să stăruie, acum.

BONDOC : Orice intervenţie, acum, e rău venită. Puţină răbdare, şi poate vorbim de pe o altă poziţie. (Brusc.) În definitiv sînt nepătat, capabil, dornic de muncă !

ALINA : Şi tînar !

BONDOC (apropiindu-se de ea, cald) : Mulţumesc, Alina. Aş vrea să te fac fericită, draga mea. Nespui de fericită. Pe tine înţii, şi apoi pe Mira. Merităm, nu ? (O îmbrăţişează.) Succes ! Mult, mult succes !

ALINA (mişcată) : Şi ţie. Şi acum fug să mă schimb. Să mă găsească fascinantă. E nevoie, nu-i aşa ?

BONDOC : Dar eşti, draga mea, ai fost totdeauna. Ai dobîndit un stil al tău, uşor de recunoscut.

ALINA (cu o nevoie adîncă de sinceritate) : Crezi asta, Marcele ?

BONDOC : În tot ce faci. (Rizînd.) Pînă şi în gafe. (Sonerie la uşă.)

ALINA : Vai ! (Iese strigînd.) Deschide tu. Te rog.

BONDOC : Deschid. Dar după două cuvinte o şterg la minister. Am treabă.

scena 4

S-a dus să deschidă. S-a ivit o femeie de vreo 30 de ani, destul de plăcută, sobră în mişcări, dorind parcă să nu deranjeze. E Reta Stoleru. Pe faţa ei este totdeauna o preocupare mocnită, cam echivocă. Nu dă

multă atenţie casei Bondoc, poate din discreţie.

RETA : Pe domnul Cristian îl caut.

(Bondoc se duce nemulţumit la uşa camerei din stînga şi ciocăneşte. Cristian se

vine pină, vine pină unde a zărit-o pe Reta, apoi o conduce fără o vorbă spre camera lui, sub privirea indignată a lui Bondoc, care ezită. După ce femeia a intrat, acesta se decide să-l interpeleze cu răceală și politete.)

BONDOC : Domnule Cristian, aş dori să vă vorbesc puțin dacă se poate.

CRISTIAN (îchide ușa, se întoarce spre centrul camerei, nu se așază) : **Ascult.**

BONDOC (căutându-și cuvintele) : Nu ne cunoaștem prea tare, domnule Cristian, poate e și o lipsă a noastră, viața însă ne-a pus fortămente în contact... (Hotărându-se brusc.) În fine, am să intru direct în subiect. Spuneți-mi : nu simțiți nevoia de a locui mai bine ?

CRISTIAN (clar, firesc) : Nu m-am gândit domnule. (Scuză.) N-am avut când.

BONDOC (zimbet neîncrezător, dar amabil) : **Exclus !** În condiția dumneavoastră, cu activitatea pe care bănuiesc c-o desfășurați... Sinteți un om despre care se spun lucruri frumoase...

CRISTIAN (scurt) : **Fleacuri.**

BONDOC : Nu fiți modest. Mă gândesc că vă este și dumneavoastră incomodă situația provizorie.

CRISTIAN : Care ?

BONDOC : Locuința aceasta împărțită.

CRISTIAN (cu un fel de rictus) : Am avut una mult mai mică domnule. Și o împărțeam cu ceva mai mulți...

BONDOC : Toți am trecut prin situații grele. Dar e de datoria noastră să ne îmbunătățim viața pas cu pas...

CRISTIAN : Nu-mi simt nici un fel de datorie de acest soi.

BONDOC : ...Pe măsura unui progres care e general, nu ?

CRISTIAN : O fi. Și progresul ăsta general cere să plec de aici ? Asta e teoria ?

BONDOC : N-o luați așa, vă rog. Discutăm. Eu socoteam că e o necesitate și pentru unii și pentru alții. Nu cred că vă e plăcut să fiți silit să treceți mereu pe la noi.

CRISTIAN : Oricine e silit să treacă pe la alții ca să ajungă la el însuși.

BONDOC : Stimate domn, de ce nu cereți o locuință corespunzătoare ?

CRISTIAN : Am cerut lucruri mult mai importante : niște reactivi. Nu mi s-au dat. Nu cer, pentru că nu-mi dau, e simplu. Oboseală zadarnică. Sint pentru un metabolism echilibrat, energia nu trebuie zvirlită pe fleacuri.

BONDOC : Și de ce credeți că nu vi s-ar da locuință ?

CRISTIAN : Fiindcă n-am pile.

BONDOC : Cum adică... ?

CRISTIAN : Cum ai auzit. Nu mai face pe cocuța. Acolo sint niște oportuniști vag șpertari. Simplu.

BONDOC : Stați puțin. Poate nu sinteți în temă. E acum un tovarăș inspector Iordăchescu la sector. Îl știți ?

CRISTIAN : Un timpit.

BONDOC : De ce îl numiți așa ?

CRISTIAN : De ce ? Pentru că e timpit, de-aia. Pentru că nu-i funcționează mîntea nici două ceasuri pe zi. Pentru că are mînt puțină, simplu.

BONDOC : Și ceilalți ?

CRISTIAN : Mestecători de hîrtie, din care unul agresiv. Și mai știu unul care nu e timpit, însă hoț.

BONDOC : De unde știți ?

CRISTIAN : E hoț domnule, se vede clar. L-au și închis de altfel. Însă o să-i dea drumul la prima grațiere și o să-l facă responsabil în altă parte.

BONDOC : De ce credeți asta ?

CRISTIAN : Pentru că are pile. Dacă n-avea, nu-l numea nimeni acolo. În natură, ca și în societate, împlinirea joacă un rol limitat. Totul se corelează.

BONDOC : Eu nu cred că viziunea dumneavoastră despre lume corespunde cu realitatea.

CRISTIAN : Treaba dumitale ce crezi.

BONDOC : Ar însemna să accept atunci că... mă rog... și poziția mea e rezultatul unor...

CRISTIAN (limpede, fără nici un fel de răutate sau polemică) : ...Pile ? Probabil.

BONDOC : Domnule Cristian ! Nu vă îngădui la mine în casă...

CRISTIAN : Bine. Mai e ceva ? La vedere. Mă duc „la mine în casă“ unde pot crede orice.

BONDOC : Să știți că această chestiune va trebui tranșată. Mă voi ocupa eu de ea !

CRISTIAN : Cu atît mai bine.

BONDOC : Și nu pe bază de pile, așa cum spuneți, și nici pe bază de șperturi.

CRISTIAN (se întoarce de la ușă) : Dar pe ce bază ? De denunțuri ?

BONDOC : Domnule, dar vorbiți într-un mod cu totul și cu totul nepermis !

CRISTIAN : După ani de grave erori în genetică, domnule, nu mă mai sperii de o biată eroare în lexic.

BONDOC : Chiar credeți că lumea e compusă numai din șpertari și din hoți ?

CRISTIAN : Nu, stimabile, ar fi prea simplu și prea ordonat. Din nefericire mai există și un contingent destul de numeros de oameni cinstiți și molii, care uneori încercă, fără să vrea, ițele. Și abia atunci nu se mai înțelege nimic.

BONDOC : V-ați înscris cel puțin pe lista instituției dumneavoastră ? Sau și acolo sint șpertari ?

CRISTIAN : Slavă domnului, e o specie care proliferază, fără încurajări. Șpert nu înseamnă numaidecît bani : înseamnă un contraserviciu, o avansare, o scutire, un culcat în pat. Ba uneori și o simplă ochiadă, în care zac toate promisiunile. Cum nu doresc să ochesc pe nimeni, cum perechea mea de urechi slujește la altceva decît să miște ; cum nasul meu, în ipoteza că l-aș înscris pe vreo listă, — și ce oroare am de toate listele ! — n-ar suporta dosul învîrtilor

care îi trec înainte pe considerente „speciale“, nu sînt în stare, domnule, cu tot regretul, să-ți fac această nevinovată plăcere. Mai vrei ceva de la mine?

BONDOC (mai aspru): Vreau să vă rog să ne cruțați și nouă urechile, atunci cînd ne odihnim acasă la noi, după o zi de muncă. Admit că iubiți muzica, cum toți e normal să aibă o pasiune...

CRISTIAN (Nu-o iubesc suficient ca să renunț la ea. De altfel, ce fac nu e muzică: sînt numai exerciții, nu violente încă melodia. Simple arpegii pregătitoare, domnule.

scena 5

De data asta e Flaviu. Veniamin Flaviu se înfățișează ca un bărbat spre 50 de ani, înalt și mai degrabă uscățiv, puțin trist, puțin nonșalant, cu o oarecare putere de seducție care îi vine din ochii inteligenți, ironici, și din vocea bine timbrată. Monden în formă, pare tot timpul în luptă cu fan-

FLAVIU: Tovarășul director general Bondoc!?

BONDOC: Maestrul Veniamin Flaviu dacă nu mă înșel. Pofțiți, și fiți binevenit! Soția mea m-a anunțat de evenimentul vizitei dumneavoastră, prea tîrziu însă, din păcate, ca să-mi mai pot contramanda unele treburi urgente. În citeva clipe e și ea aici.

FLAVIU: Doamna Ranetti-Bondoc a fost foarte amabilă, acceptîndu-mă ca sfătuitoare...

BONDOC: Cred că a făcut cea mai bună alegere.

FLAVIU: ...între un domeniu unde bunul ei gust înăscut s-ar descurca de minune și singur.

BONDOC: O confruntare e totdeauna utilă. Mai multe păreri, o știu de la noi de la minister, riscă mai puțin să greșească. E un stil de muncă spre care ne îndreptăm cu toții de altfel.

FLAVIU: Lucruri frumoase aveți aici! Iată și o masă Boulle care are cel puțin 100 de ani.

BONDOC: Încetul cu încetul... ne organizăm și noi. E încă puțină dezordine... puțină împrăștiere... Un spațiu nu tocmai confortabil...

FLAVIU: De ce? Mi se pare foarte bine împărțit. Biroul dumneavoastră e acolo?

BONDOC: Nu. Acolo locuiește altcineva. Un biolog. Un om cam... ciudat. Pe care vrem să-l ajutăm să-și găsească o altă locuință.

FLAVIU: Eh, cu puțin efort... Poate că, dacă e un ins al cărui nume s-a evidențiat

Cred că am să le continui pînă la sfîrșitul vieții ca să fiu admis în sfîrșit dincolo în orchestra îngerilor. (Se înclină și pleacă.)

BONDOC: Trebuie așadar să înțeleg...?

CRISTIAN (se întoarce puțin): Nu încerca să înțelegi totul, economisește și dumnea ta efortul. Metabolismul, stimabil! Și mai ales nu te enerva, că se depune colesterolul pe vase, și iese greu, cu toate intervențiile la forurile superioare.

BONDOC (ar răspunde ceva drastic, dar tocmai se aude soneria. Cristian intră la el.)

tasma unor idei noi, torturante și grațioase, pe care le expediază cu voluptatea dialecticianului perfect. E îmbrăcat corect, dar și-a menajat și un aer de neglijență voită, boemă, care îi stă bine. E, în felul lui, un cuceritor versat, un charmeur.

în vreun fel... de care se aude de bine... Orice ajutor în sensul ăsta poate să-i fie util.

BONDOC (care a prins sugestia): Evident. Eu cred că e un om realmente dotat, căruia ar trebui să i se dea mai multă atenție, pe linia Consiliului Științific. Dacă de pildă tovarășul academician Naumescu...

FLAVIU: Pe Naumescu nu-l cunosc, dar cu unul din secretari sînt prieten bun. Marc iubitor de artă. (Confidențial-ghiduș.) Nu are prea mult discernămint, dar nu despre asta e vorba. Tovarășul cum se numește?

BONDOC: Pavel Cristian. Sînt convins că se va vorbi de el o dată.

FLAVIU: Cu atît mai bine. Am reținut. Dar iat-o și pe scumpa noastră amfitrionă! Cînd ați avut timp, în cinci ore, să eliminați cei cinci ani care vă despart de o adolescență? (Îi sărută curtenitor mina. Alina e mulțumită și ușoara emoție o face într-adevăr mai tină.)

ALINA: Lasă-mă că sînt aferată. Nu mă întreba cînd le-am făcut pe toate. Și nu te osteni să cauți cusururi aici (Arată la mobilierul pestriț al camerei.) fiindcă sînt cu duimul.

FLAVIU: Dimpotrivă, mi se pare un interior foarte armonios.

BONDOC: Ei atunci, (Zîbind.) eu am să vă las, ca să nu produc vreoa stridență. Am fost deosebit de încîntat să vă cunosc, maește.

FLAVIU: Vă asigur că plăcerea a fost de partea mea. (Bondoc iese.)

scena 6

FLAVIU: Doamnă, înainte de orice, vreau să vă rog să faceți lumina mai mică. Am ochii oboșiți. Sînt un biet om la care, de dimineața pînă seara, toate funcțiunile vitale

s-au concentrat într-una singură: aceea de a privi și de a admira.

ALINA: Dacă ai ce. (Schimbă lumina.)

FLAVIU: Chiar dacă nu am. La mine ad-

miranția a devenit un rictus, o funcțiune. Eu sînt, nu știu cum să vă spun, în situația de a trebui să admir, ca să-mi justific cheltuiala de lumină. Cînd n-am idoli, mi-i invent. Sigur că ei cad pînă la sfîrșit, desfoliați, ca frunzele toamna. Și chiar așa, tot mai rămîne tremurul voluptuos al primei iluzii. Sînt un păcălit doamnă, un mare mofluz al iluziilor.

ALINA: Nu-mi spune asta. Eu contez pe dumneata ca pe o busolă, ca pe un spirit teribil de lucid.

FLAVIU: Ce eroare! Luciditatea e îngheț, e construcție și sinteză. Luciditatea te ajută să elimini, niciodată să consimți. Și marea mea dramă este aceea de a vrea mereu să consimt. Eu iubesc pînă și trecerea, doamnă, negația hegeliană, marxistă dacă vreiți, faptul unui lucru de a nu fi ceea ce dorește să fie, de a se depăși fără să se realizeze.

ALINA: În cazul ăsta... ai destule de iubit. FLAVIU: Eu îmi dau seama că pictura care se face acum tîntește alături. Dar ameiți de juvența plecării, fac drumul cu ei, cu tinerii, pentru plăcerea de a merge. Apoi îi salut și trec mai departe. Sînt atît de fragezi! Pămîntul are nevoie de trupurile lor, de vocile lor! De vacarmul lor! Dacă vreți, de cadavrele lor! Care înmiresmează totul cu unda unor visări nestatornice!...

ALINA (clipind): Dar atunci noi... care am trecut de o anumită vîrstă, ce mai putem aștepta, domnule Flaviu? (E preocupată, ușor speriată.)

FLAVIU: Doamnă Alina, eu dumneavoastră nu-mi pot permite să fiu ipocrit, deși în general am o mare plăcere să practic ipocrizia. Nădăjduiesc cel puțin că o fac cu eleganță, adică nu cras și bătăran, ca unii colegi ai mei.

ALINA: Vai, dar mă înspăimîntați tot mai mult!...

FLAVIU: Sînteți un spirit prea intuitiv ca să nu vă dați seama cît glumesc și cît nu. Dealtfel, și azi dimineață mi-a plăcut să-l bravez pe Gămulea, să-i dărim acele siguranțe de gorilă eclectică cu care a mai îndispus atîta lume. Am eliminat înapoișul unul din tablourile care îi plăceau, nu fiindcă n-ar fi fost meritoriu, dar fiindcă se așarnase să-mi demonstreze excelența unui op-art pe care îl consider de mult revolut ca experiență mondială.

ALINA: Dar mi-ai spus că tabloul... nu e cazul să-l expun.

FLAVIU: Asta e altceva. El poate să fie reprezentativ cel mult ca puncte de legătură față de ceea ce propui dumneata de aici înainte.

ALINA: Dar, domnule Flaviu: ce-mi propun eu? Asta e întrebarea! La vîrsta mea nu mai merg experiențele astea juvenile. Cadavrele nu mai miroso frumos.

FLAVIU: Admit, doamnă, pentru un moment, că e așa. Și mă grăbesc să răspund la o întrebare anterioară. Cu o singură con-

diție: să nu mă socotiți o Mafalda, vă rog din tot sufletul.

ALINA (contrariată): Dar v-am socotit, maestre, totdeauna v-am socotit! De aceea, cînd vă aud spunînd că sînteți un mofluz...

FLAVIU (dizertînd în continuare): Cine știe dacă nu aicea începe omenia noastră, doamnă Alina: în modestul, precinstitul nostru drept de a greși. Gămulea nu-și îngăduie această voluptate. Pentru el op-artul ca și pop-artul rămîn bunuri cîștigate. Pastilele constructiviste, falsul suprarealism, simularea primitivismului, așa de frecvente, doamnă, în pictura noastră, pe el nu-l horpilează. El are oroare numai de realism și nu-și dă seama că realismul e o sușă practic nesfîrșită, din care derivă toate celelalte.

ALINA (confuză): Dar, domnule Flaviu, îmi amintesc că ați aruncat și dumneavoastră niște săgeți otrăvite în direcția asta!

FLAVIU: Împotriva pastilei doamnă. Împotriva falsului. A inautenticității. Fiindcă — și acum vă pot răspunde — s-a lucrat într-un fel de salt al modernului, neasimilabil. Și dumneavoastră ați căzut în această greșeală. Și bine ați făcut că ați căzut. Așa se învață formele. Acum este însă momentul iluminării. — ceea ce nemții numesc Erklärungs —, al iluminării dinlăuntru. Acum trebuie să fiți adevărată. Să puneți totul în paranteză, cum zice Husserl, și să încercați să fiți însfîrșit adevărată.

ALINA: Și crezi că expoziția mea de joi, nu e... adevărată?

FLAVIU: În parte, doamnă Alina, numai în parte. Dar există și adevăruri parțiale, nelipsite de un anume farmec.

ALINA (frămîntată, puțin în panică): Domnule Flaviu! Spuneți-mi sincer, vă rog, dar absolut sincer, cum vi se pare?

FLAVIU: Doamnă, sinceri sînt numai copiii, pînă la înfărcare. După aceea devin și ei mari păcăliți.

ALINA (agitîndu-se): Dar eu m-am străduit din toată inima să nu rămîn opacă la progres, să învăț, să merg cu timpul meu, la îndemnul unor oameni de cultură...!

FLAVIU: De relativă cultură... De cele mai multe ori vinători de situație. Ori apucați, ca Gămulea.

ALINA: Am încercat să pătrund, să observ. Am trecut peste înfrîngeri, peste atîtea silenții și descurajări, uneori și peste laude de circumstanță, ca să prind spiritul vremii!...

FLAVIU: E onorabil, stimată doamnă. Și vă felicit c-ați făcut-o.

ALINA: Am vrut să servesc, maestre, să ajut și eu din cotlonul meu arta acestei țări, să astîmpăr setea de frumos. Nu mi-a fost ușor să trec la experiența suprarealistă și, în general, la nefigurativ. Am învățat, am descoperit tehnici noi, noi efecte cromatice, noi efecte compoziționale. Toate acestea se văd în expoziție, sper.

FLAVIU: Se văd. (Cu finețe.) Se văd prea bine chiar.

ALINA (pornită): Mi-am neglijat familia, domnule, pentru aceste lucruri. Mi-am lăsat fata să doarmă la cămin, bărbatul să mănânce la cantină, ca eu să descopăr un efect, o porozitate, un joc de umbre!...

FLAVIU (văzînd-o dezlănțuită): Totul e în perfectă regulă. Am fost curios să văd cum reacționați la cuvîntul Erklärungs. Mi l-am rostit azi-noapte de cîteva ori și voiam să verific ce efecte dă la un alt spirit. Arta e încălțată, doamnă, și noi sîntem niște bieți viermi care uneori, sub o anumită lumină, căpătăm sclipiri de diamant.

ALINA: Nu mai știu ce să fac, domnule Flaviu: ăsta e adevărul meu.

FLAVIU: Iată un lucru care poate să vă ajute enorm. Dar eu propun să trecem să vedem desenele.

ALINA: Mi-ai tăiat tot curajul.

FLAVIU: Nu cred. O ființă atît de robustă! Mai degrabă eu sînt puțin descompus, trec printr-un moment greu, mă joc cu viața, cu a mea poate, o adun în palmă, îi dau drumul în zbor... și apoi o aștept din nou aici: și văd că nu mai vine în același loc. Dialectic, doamnă!

ALINA: Sînt tristă că expoziția mea coincide tocmai cu o asemenea stare. Mă bucuram așa de mult să pot să aud, sau măcar să citesc în ziar o părere favorabilă. Mai ales că aveam așa de multă nevoie acum, domnule Flaviu, de un cuvînt care să ne ajute!...

FLAVIU: E vreo primejdie?

ALINA: Primejdie nu, dar o situație... cum să spun...

FLAVIU (generos): Fiți pe pace doamnă, voi ști să-mi îmbrac admirația ce v-o port

în vorbe destul de elocvente pentru a fi crezute.

ALINA (cu lacrimi în ochi): Îți mulțumesc (...) Iată și desenele. Și mă duc să aduc și cafeaua. E pregătită, (lese pentru cîteva momente. În acest timp Flaviu examinează mapa cu desene. Alina revine cu cafeaua.)

FLAVIU (uimit): Astea sînt ale dumneavoastră?

ALINA: Nu-ți vine să crezi? De ce te uiți așa la mine?

FLAVIU: Vă descopăr, doamnă.

ALINA: Nu te mai uita așa, că mă jenez.

FLAVIU (punînd diagnosticul): Lipsă totală de experiență! Dar ce natură! Vai, ce natură!

ALINA: Așa desenam la 18 ani. Schițe. Îți plac? (E numai așteptare).

FLAVIU: Doamnă Alina, am să vă spun ceva deosebit de grav: aș da foarte mult să-mi poată place, pur și simplu. Nu pentru dumneavoastră. Pentru mine. Dar sînt în termeni proști cu natura. Și lucrul ăsta mă costă, credeți-mă. Natura nu e bună cu mine. N-am de ce să fiu generos cu ea. Trăiesc din acest fals care constă în constrîngerea naturii să intre în forme noi. Urmaresc cu pasiune transfigurarea, poate siluirea ei. Obsedat de nou, îl arunc de îndată ce-l iau în mînă: se învechește.

ALINA: Îți plac aceste schițe? Le poi expune?

FLAVIU: De ce nu? Însă vă previn: sîntem cu toții așa de rafinați, încît nimeni n-o să mai creadă în simplitatea lor... Ceea ce într-un fel e bine. Toți vor crede că v-ați simplificat, v-ați esențializat. Și închipuiți-vă: depinde numai de mine să-i țin în această convenție!...

scena 7

De cîteva clipe a intrat Mira. 23 ani. Modernă, serioasă, feminină. Inteligența îi dă o oarecare neliniște, o agitație existențială. Cînd uită că e, totuși femeie, poate să fie cuminte și copilăroasă, cu aceeași convingere. Dezinvoltură socială. Ochi care văd. Instinct. Privește scena.

ALINA: Vino Mira. Dă-mi voie să-ți fac cunoștință cu temutul maestru Veniamin Flaviu, spaima atelierelor, și una din vocile cele mai autoritare ale picturii, cum probabil ai auzit și tu.

FLAVIU: Domnișoara Bondoc! Aveți o fată superbă, doamnă.

MIRA: Ce vizită neașteptată. Nesperată, cum ar zice mama.

FLAVIU: Nesperat nu mai e nimic, domnișoară, în lumea asta, în care resursa noastră principală e să sperăm.

ALINA: Domnul Flaviu s-a ocupat cu multă bunătate de mine.

MIRA: E frumos că poate lăsa măcar im-

presia asta. Însă tu știi, Muti, că realismul plat nu mai e la modă.

FLAVIU: Ce vreți să spuneți, domnișoară?

MIRA: Că am devenit cu toții, stimate... maestre, niște desene suprarrealiste, care trebuie descifrate foarte minuțios ca să ne dăm seama ce se ascunde în spate. Eu n-aș fi prea liniștită de bunăvoința domnului Flaviu...

ALINA: Ba, trebuie să recunosc că mi-a vorbit cu o perfectă sinceritate, pentru care îi mulțumesc.

MIRA: Și-a îngăduit un asemenea lux? Atunci e mai grav, Muti, și te sfătuiesc să fii foarte prudentă. Sinceritățile ocazionale sînt răsfațul oamenilor care de obicei mint.

ALINA: Vai, Mira, cum poți să spui așa ceva! (Scuzîndu-se.) Fetița mea e puțin cam emancipată.

FLAVIU: Lăsați doamnă, e un paradox nostim, pe care am să mi-l notez.

MIRA: Nu uitați autorul cînd îl veți cita.

FLAVIU (galant): Cum mi-aș îngădui să-l uit?

MIRA : Știi, Muti, eu fac următoarea deosebire între oamenii de cultură și cei de spirit : cînd reproducî vorba cuiva și spui de cine e, ești om de cultură. Cînd o reproducî și uiți de cine, ești om de spirit.

FLAVIU : Dar vorbim tot timpul cu vorbele altora, domnișoară, cum ne îmbrăcăm în hainele făcute de alții. Poate numai sentimentele ne diferențiază.

MIRA : Sentimente pentru dumneavoastră sînt : dorința posesiunii, dorința puterii, dorința acaparării. Nu cred că diferențiază prea mult un om de celălalt.

FLAVIU : N-ai cunoscut niciodată dezinteresul, generozitatea, avîntul spiritual, domnișoară ? Aș fi dezolat s-o aflu.

MIRA : Am citit cîte ceva despre ele. Și am auzit și conferințe. Sînt gata să vă ascult oricînd, maestre, pe o asemenea temă, dacă doriți. Mă interesează în special exprimarea, stilul. Punctajul vi-l pot da și eu.

ALINA : Dragă Mira !

MIRA : Într-o zi cred că și mașina electronică la care lucrez, cu o programare bună, o să elaboreze gînduri excelente despre generozitate, artă, suflet etc. Și într-un timp relativ scurt.

FLAVIU (pătrunzător) : Dar ea nu va putea îngălbeni și muri, domnișoară, dispera și plînge de dorul unui lucru mai înalt.

MIRA : Cine știe dacă, perseverînd, nu vom obține gîfiiuri la comandă, suspine electronice la comandă și dacă tot repetînd cuvîntul „înalț”, „înalț”, sau „frumos-frumos” nu vom crede că mașina a făcut o pasiune. Iertați-mă, mă duc să-mi schimb rochia. (Iese alături, în dreapta.)

FLAVIU : E fermecătoare, înfiorător de lucidă, dar poate tocmai asta îi dă un pigment în plus.

ALINA (puțin dezolată) : Nu trebuie să-i ieși în nume de rău...

FLAVIU : Dimpotrivă. Cred că a spus totul ca să epateze. Sau ca să se răzbune.

ALINA : Să se răzbune ? Pe cine ?

FLAVIU : Știi eu ? Poate pe o anumită condiție... Cine știe cită răzbunare e în fiecare din actele noastre, doamnă. Iată încă un loc unde ne deosebim de mașina aceea electronică.

MIRA (întîi din „off”, apoi revenind altfel îmbrăcată) : Să nu-l crezi ! Să nu crezi nimic, Muti, din ceea ce îți spune acest domn. Să pictezi înaintea, fără frică ! Dînsul e prea important ca să mai poată fi adevărat.

FLAVIU (zîmbind amărui) : Iată-mă pedepsit și pentru că am ajuns cineva ! Nu sînteți deloc consecvenți, domnișoară Bon-doc : nu mă credeți.

MIRA (cu o surdă înverșunare) : Dumneavoastră vorbiți de consecvență, domnule Flaviu ? Dumneavoastră ? Îmi vine să rîd !

ALINA : Mira !

MIRA : Poate ai bunătatea să-mi dai și mie o cafea, Muti. (Alina o privește nedumerită, confuză, și se supune.)

FLAVIU : Poate aveți bunătatea să-mi dați și mie o explicație, domnișoară.

MIRA (rapid, direct) : De ce ai venit aici ? FLAVIU : Ca să te regăsesc. Umblu de zece zile după tine. Aproape nu mai știu ce spun. Unde vrei să mă aduci ?

MIRA : Ai venit să te răzbuni pe mama. Cum poți ?

FLAVIU : Nu-i adevărat.

MIRA : Știi doar că asta e suportul ei, singurul. (Indică tablourile.)

FLAVIU : Am venit să-ți respir camera, aerul. Pentru voluptatea de a te ghici, de a te reface. Restul sînt vorbe.

MIRA : Nici tu nu ești decît vorbe. Te joci ca un clovn bătrîn cu ele. E un spectacol pe care nu-l mai sufăr.

FLAVIU : Am venit să văd, Mira, cine te-a construit atît de crudă. Ai o mamă blajină, cumsecade. — mult prea cumsecade pentru pictură. Un tată pus pe carieră. Singurul nerv de artă, între toți, îl ai tu.

MIRA : Mama nu valorează nimic ? Pe aicea vrei să mă lovești ?

FLAVIU : Face ce poate, mama. Dar tu faci ce vrei, asta e deosebirea.

MIRA : Tocmai tu o spui ?

FLAVIU : Știu că ți-ai pus în gînd, cu o deliberare rece, să mă supui, să mă disloci. Și după ce m-ai dislocat, după ce mi-ai agreat puțină morală pe care o păstrasem...

MIRA : Taci, Flaviu, nu spune vorbe mari. Am crezut în tine, înțelegi ? Tu ești fermecător cînd îți pui în gînd. Poți totul, de la Prometeu în cer, pînă la un biet copilăș neajutorat și trist, care se zbate... Joacă. Ai gingășii delicioase, Flaviu. Joacă și ele. Nu-mi pare rău că m-ai făcut femeie. Acum cunosc tot jocul, o mie de reguli de complicație sufletească, pe care numai tu mi le puteai preda. Dar nu mă mai joc, asta e tot. Și te somez : nu te mai juca nici tu cu mama. E meschin. Nu e de calitatea ta.

FLAVIU : Ce are a face aici mama ? (Alina apare în prag și rămîne nemișcată.) Mama e o gospodină. De ani de zile ea nu face decît să gospodărească în pictură. O singură operă a ei îmi place enorm. (O privește intens.)

ALINA (intră, cu timiditate) : Care ?

MIRA (se ridică, dă peste cap cafeaua) : Mersi, Muti. Eu am fugit. Și-l iau și pe temutul maestrul. Mergeți, domnule Flaviu ? FLAVIU (reținut) : Cu bucurie, domnișoară.

ALINA (Mirei) : Te-a căutat Teofil. Dacă revine ce să-i spun ?

MIRA : Să revină mereu. Teofil e ciclic și etern ca pămîntul, solid ca peretele asta. E nevoie și de lucruri solide, domnule Flaviu, nu credeți ?

FLAVIU : Probabil. Stimată doamnă, vă rog să contați pe mine în toate împrejurările.

ALINA : Bine, maestre.

MIRA : Pa, Muti ! Și fii cuminte ! (Mira și Flaviu ies.)

scena 8

Rămasă singură, Alina se prăbușește într-un fotoliu. Nu mai știe ce să creadă. Din optimismul ei firesc n-a mai rămas nimic. Stă pierdută în fața mapei cu desene. Nu înțelege. Nu înțelege de ce nimic n-o mai încintă, de ce totul și-a pierdut valoarea.

Ușa camerei de alături se deschide, și Cristian o conduce fără un cuvânt pe Reta

pină la ieșire. Tinăra femeie e radioasă. După plecarea ei, Cristian se întoarce spre cameră. O vede pe Alina tulburată. Se oprește, vine la ea. Îi ia mapa din mână, o desface, o examinează atent. Trece un timp. Apoi, Cristian își întoarce fața spre Alina și, privind-o, dă de câteva ori din cap, aprobator, ca o ratificare fără apel.

ALINA (cu sfială): Credeți?

CRISTIAN: Da.

ALINA: Au vreo valoare?

CRISTIAN: Unde? (Alina tace, nu pricepe.) Unde, la cine? Dumneata, unde cauți valoarea? La alții? Ești nebună?

ALINA: Dar...

CRISTIAN (privind desenele): Erai o grațioasă fată. Plină de must. Dulce. Fără uscăciune. Cu un ușor frison al infinitului, ca un cârlionț. Cu o rochie de ghiocel. Și drept știință, un cântec de trecut puntea, seara.

ALINA: Așa e, domnule Cristian...

CRISTIAN: Și seara expirai frumos, și din dumneata urcau spre cer neînțelegeri mari, ca niște păduri mirate. Le pictai cuviincioasă, cu buzele umede, cu limba strânsă între dinți. Astea sînt. (Direct constatat.) Ești frumoasă, doamnă.

ALINA (roșind): Domnule Cristian.

CRISTIAN: Ești frumoasă în miezul dumitale. Coaja ți-au boțit-o. Dracu' să-i ia! Guguștiuci. Nenorociți. Filozofi. Și dumneata... ca o timpită... zău așa! (E revoltat.)

ALINA (protestînd): Domnule, nici măcar soțul meu nu și-a îngăduit vreodată să...

CRISTIAN (tăindu-i vorba): Lasă, doamnă. Eu îmi îngădui. Pe mine nu mă oprește nimeni.

ALINA: Speram că... bună-cuviința...

CRISTIAN: Taci! Cînd spun că ești timpită. Ai să mori de bună-cuviință. Ai și murit pe jumătate. Dar ești frumoasă. Uită-te aici. Te-ai născut frumoasă, cu o mîngiere a lui Dumnezeu pe creștet. Ce-ai făcut? I-ai dat mîna jos.

ALINA (scîncînd): Dar mi se pare că Dumnezeu nu există...

CRISTIAN: N-are decît să nu existe, pentru el. Nu e treaba noastră. Nu stau eu să-l probez, n-am timp. Dar dumnezeescul există. Uite-l aici. Simplu. Arcuit. Cu farmec. Eh! Și dumneata te cauți prin gazetă, cucoană!... Păcat de dumneata! Ai avut. Ai. E în mîna. Nu simți? Păcat de dumneata!... E în degete! A fost aici (îi arată inima.) Păcat de dumneata...! Bună seara. (Pleacă la el. Alina rămîne stupefiată.)

actul II

scena 1

Peste cîteva zile. Același decor.

Apartamentul în semiobscuritate, numai la Cristian se întrevede lumină.

Se deschide ușa, se răsucesc comutatorul și intră Alina cu soțul ei, cu Mira și cu Teofil. Femeile au brațele pline de flori. Teofil ține și el un buchet. Mescioara din cameră e pregătită ca pentru o mică sărbătoare.

ALINA: Uf! Bine că am ajuns. Acum să ne odihnim puțin, a fost o zi îngrozitoare. **BONDOC** (ușor, solemn, dar plin de căldură): Înainte de a te odihni, draga mea, te rog să-mi dai voie să te felicit din toată inima! Ai avut un foarte mare succes, ca să fiu sincer: peste așteptările mele!

TEOFIL (calm și amabil): Să-mi permiteți doamnă, și mie, să mă bucur alături de dumneavoastră.

ALINA: Cel mai frumos cadou ar fi să mi se aducă papucii.

MIRA (aranjînd florile în vase): Uite, Muti, ce bine stau aici! Dar sînt înfiorător de multe. Putem exporta.

BONDOC (identificînd buchetele): Astea sînt de la doctorul Iancu. A fost foarte draguț că s-a deranjat. Tu știi că el te prețuiește sincer, m-a spus că ești un fel de miracol.

MIRA: Cred și eu, dacă a supraviețuit la tratamentul lui. Iancu e un ramolo care a

vrut cu siguranță să meargă la Operă și s-a trezit la expoziția ta.

TEOFIL (încercînd să corecteze bravadele Mirei): A venit foarte decis. M-a întrebant unde sînteți, că are „o datorie sfîntă“.

BONDOC: Bolocan era foarte intrigat că l-a văzut pe Istrătescu acolo. Nu se aștepta. Mai ales că el știa povestea cu Istrătescu și cu conflictul. Dar nici ăla, o vorbă n-a zis. O adusese și pe doamna Grecescu, nu întîmplător. Ce faci dragă, te descâlți? Nu ne servești nimic, după ce am transpirat atîta pentru tine?

ALINA (văzînd în fine pregătirile): Oh! și masa pusă, cu patru cupe!? Vai ce drăguți ați fost, cine a avut ideea? Mira!

MIRA: N-am nici o vină mamă.

ALINA (mișcată): Și ce ați mai pregătit iubitori? Se arată a fi șampanie. Să nu mă îmbătați, că pe urmă vorbesc prostii, și nu mai pot face față diseară.

BONDOC: Care diseară? Mai avem exact un ceas. Și trebuie să fim absolut punctuali, că Petreștii sînt foarte susceptibili. Pe Dragomir l-ai invitat?

ALINA (speriată): Am uitat.

BONDOC: Vai, vai, vai dragă, și ți-am atras atenția în mod special.

ALINA (dezolată): Era atîta lume...

BONDOC (adumbrîndu-se): Da dragă, dar Dragomir știi bine ce rol are... Lasă că este și un amic desăvîrșit, care n-o să ne-o ierte.

ALINA: M-am pierdut, Marcele, la un moment dat.

BONDOC: Era totuși important... Un lapsus dintr-asta...

ALINA (ușor enervată): Adu șampanie, Mira.

TEOFIL (mereu ponderator): E normal, doamnă, oricîne s-ar fi pierdut. Mai ales că intrau și ieșeau.

BONDOC (insistînd): Nu putem să dăm de el acum? Cît e ceasul? O să se simtă vexat. E un om foarte cumsecade, cam pătimaș, însă de cîte ori am avut nevoie de dînsul, a sărit. Culcer ți-a adus ceva?

TEOFIL: Cred că garoafele astea.

BONDOC: Nu, astea sînt de la Mitarcă, l-am văzut eu. (Citește biletul.) „Pentru cea mai bună dintre profesoare“. L-ai avut la cercul plastic?

ALINA: Da. (Și-a pus papucii, a ridicat cupa plină.) Așa, mamă, acumă se mai poate trăi. Ei, copii, vă mulțumesc la toți. Am făcut ce am putut. A fost destul de cuviincios, sper.

TEOFIL: Exagerați, doamnă, a fost excelent.

BONDOC (întărînd): Spune și dumneata. Numai lume subțire, cu pricepere. (Alinei.) Și n-ai avut timp să-i vezi, dar oamenii erau impresionați, mulțumiți. „Foarte interesantă expoziție“, mi-a spus Dogăroiu. Mely m-a rugat să te pup de o mie de ori. Venise cu aia mică. Să vezi puștoaica ce ochi făcea, ce critici serioase. Nu, nu, a interesat foarte

mult. Nu mai spun de prezentarea maestrului Flaviu.

TEOFIL: A vorbit excelent.

MIRA (cu o ușoară nuanță ascunsă): E un vorbitor de prima mînă.

BONDOC: Așa că, dragă, putem cu inima împăcată să bem paharul ăsta pînă la fund, și să-ți urăm tot mai multe și mai înalte satisfacții! Pentru că le meriți! Acuma, vorba aia, dacă or fi și unele satisfacții materiale, cred că nu te superi. De altfel, mi s-a părut sau am și zărit la plecare un prim bilet „rezervat“.

TEOFIL: Da, era.

BONDOC: Unul sau două, nu mai țin minte. Și asta nu e o comisie oficială, e un simplu particular, un om de gust, care din punga lui proprie a dorit să fie sigur că nu-i ia nimeni înainte piesa preferată — ce mai vrei? (Mira vine cu o tavă.)

ALINA: Vai, și icre negre! Ei nu, că mă copleşți astăzi!

BONDOC: E un semn foarte bun, dragă domnule Teofil. Oamenii depășesc acum necesitățile casnice, televizor, mașină de spălat, limuzină etc., și merg spre achiziții culturale, își populează interiorul cu lucruri frumoase, se educă în sensul ăsta, încep să priceapă... Nici eu nu eram prea avansat în probleme de artă, dar grație ei m-am documentat, am încercat să gîndesc asupra lor, să-mi dau seama... Și cu încetul m-au prins. Și am văzut că trebuie să-i acordăm și acestei părți din viață un loc important, nu? În special, cei care ne ocupăm strict de producție, și care cu timpul ne diformăm. Tehnica, e bună, desigur, dar îți trebuie și un suport de alt ordin. Cred că e o evoluție foarte normală a societății noastre.

MIRA (care încearcă să fie „cuminte“, dar nu poate): Ce faci tată, îți pregătești o cuvîntare pentru diseară?

BONDOC (surprins): De ce Mira, am spus ceva umflat? Am recunoscut numai că noi ne-am abrutizat puțin în munca, tocmai ca generația viitoare să poată culege flori, să fie mai degajată de nevoi.

TEOFIL: Tocmai generația viitoare?

BONDOC: Foarte bine zici. Noi înșine, generația asta hărțuită, sîntem datori, și capabili, să ne ridicăm la o înțelegere mai superioară a vieții. De ce zîmbești?

MIRA: N-am zîmbit.

BONDOC: Totuși!

MIRA (care a tras un pahar bun): Am avut impresia că ai primit pe linie de minister sarcina să crești la o înțelegere superioară a vieții. Și acum te mobilizezi s-o îndeplinești în proporție de 100%.

BONDOC (vexat): Ce vrei să spui?

MIRA: Glumesc, tată. Nu mai știi de glumă? Noroc!

BONDOC (cu o iritație surdă): Adică tu îți închipui că eu sînt incapabil să vibrez în fața frumosului? Fiindcă nu știu să-l exprim? Că nu înțeleg un peisaj sau un portret? Pînă și lucrurile abstracte le pre-

tuiesc, așa cum le face mamă-ta. Este acolo o frământare... o sinteză personală, și eu sînt de acord cu ea. Sînt detalii, sînt nuanțe sufletești... Crezi că eu n-am nevoie să ies din cînd în cînd din această lume? Să simi împrejur alt aer!? Mie nu-mi ajunge concediul, pentru cîte aș vrea să văd și să cuprind!

MIRA (neputîndu-se stăpîni): Să luptăm să mai mărească concediile.

TEOFIL (vrînd să schimbe vorba): Eu dimpotrivă, în concediu n-aș dori să văd decît un peisaj unic; și dacă se poate într-o singură dimensiune.

BONDOC (cu o oarecare părere de rău): Într-o singură dimensiune — asta e cuvîntul — am văzut și eu lucrurile pînă nu de mult.

MIRA: Lasă, tată, că dacă mai bem un pahar de șampanie, le vedem în mai multe.

ALINA: Mira, nu te întrece!

MIRA: Rabdă, Muti, că o dată ai și tu o expoziție de mare succes.

TEOFIL (închinînd curtenitor): Prima, dar nu și ultima.

MIRA (cu falsă inocență, ținînd pe Bondoc, Alinei): Au fost și Niculeștii, Au fost și Bistrițenii. A fost și Gămulea. Ce ți-a împărtășit tovarășul Gămulea?

ALINA: Mi-a sărutat mîna și mi-a spus că e splendidă.

BONDOC (surprins): Gămulea, cu care te ciorovăseși înainte? Ce l-o fi apucat?

MIRA: A crescut, tată, „a crescut“. Nu-i dai voie? Într-o săptămînă avea destul timp să crească.

BONDOC (Alinei, neglijînd-o pe Mira): Era sincer?

ALINA: Ce întrebare, Marcelle!

TEOFIL: O să se constate din cronică.

MIRA (nestăpînit-ironică): Căci cronică, fără îndoială, este documentul sincerității.

TEOFIL: Chiar dacă nu e documentul sincerității, este o angajare publică ce nu mai poate fi retrasă.

MIRA: Ce noroc pe noi!

BONDOC: Se mai retrag ele, se mai schimbă. Am văzut unele întoarce așa, de la o zi la alta...

TEOFIL: La urma urmei, nu e nici o dramă dacă domnul cronicar nu e sincer. El se materializează socialmente prin ceea ce afirmă. De ce să i se facă procese suplimentare de intenție?

BONDOC: Gămulea va scrie în orice caz în alt sens decît Flaviu.

TEOFIL: Tocmai. Or, domnul Flaviu s-a exprimat public. Întrucît ne interesează dacă e sincer sau nu? (Mira îl privește brusc.) Suma acestor păreri creează opinia publică. Cînd am luat premiul pentru proiectul de la Isaccea, nu m-am întrebat nici o clipă dacă mi l-au dat sincer. Nici nu înțeleg ce e asta sinceritate în domeniul acțiunilor care se materializează.

BONDOC (frapat): Dumneata spui un lucru foarte interesant, Teofile. Sînt domenii unde

de la început sinceritatea n-are ce să caute. Fiindcă strică tot. E subiectivă. Poți să spui sincer una, și cu aceeași sinceritate să constăți mai tîrziu, că ai greșit. Ceea ce se întîmplă. Eu am mers un timp cu Dragnea. Și acum îmi dau seama clar că n-am făcut bine. O sumă de acte ale lui n-au fost deloc juste, chiar dacă el, sincer, a avut intențiile cele mai corecte.

ALINA (puțin amărîtă): Eu am intenția, sinceră, să mai beau un pahar. Ar fi just?

BONDOC: E cazul să începi să te schimbi.

ALINA (privindu-l lung): Tu o spui, Marcelle?

BONDOC: Să-ți schimbi rochia, nu umbra cu dedesubturi. Ca să fii drept, și pe mine mă agasează să mă duc acum în oraș. Dar trebuie să le dăm o masă la oamenii aceia, care te-au felicitat.

ALINA: Le dăm o masă, — fiindcă m-au felicitat? Numai pentru atît?

BONDOC: Tu te-ai grizat.

ALINA (care, într-adevăr, e bătută): Adică am început să văd în gri. Să pictez în gri. (Copilăroasă.) „Cri-cri-cri, toamnă gri, nu credeam că ai să vii...“ (Sonerie la ușă.) Uite că a venit.

BONDOC: Cine?

ALINA: „Toamna, zîna melopeelor“.

MIRA (venind de la ușă): Un buchet de flori. Un fapt socialmente materializat. De la... de la... „George I. Făinaru, omagii cordiale cu ocazia vernisajului“.

BONDOC (excitat): Făinaru? Nu se poate! A trimis Făinaru flori?

ALINA: A trimis. Nu trebuia? Trebuia să trimită făină?

BONDOC (cîntărind pe toate părțile): Asta știi ce înseamnă?

ALINA: Că i-au plăcut peștii mei cu cinci ochi și două cozi.

BONDOC (serios): Asta înseamnă că în comisie a început să se facă lumină. Și că bietul Dragnea e pierdut. Regretabil, dar e pierdut. Dacă Făinaru a găsit timp să-ți trimită omagii...

MIRA (sarcastic): Splendidă deducție, tată. Ca într-un „comics“ tare.

BONDOC (fără să-i dea atenție, lui Teofil, singurul care n-a băut): Dragnea nu era om rău, nici prost administrator. Dar condusa lui morală, e adevărat, mai lasă de dorit. În special cu femeile... Azi se pune preț mare pe acest lucru, e o vreme de puritanism susținut. Poți să mai greșești profesional, dar să n-ai lipsuri morale.

TEOFIL: Și cine ar urma să-i succedă?

BONDOC (enigmatic): Nu știu...

ALINA: Ce trandafiri formidabili! Am să-i pictez!

BONDOC: De ce n-o fi venit el, Făinaru, la expoziție? Probabil, nu vrea să se angajeze prea mult. Ce faci Mira? De ce mai aduci o sticlă?

MIRA: Pentru sfîrșitul lui Dragnea.

BONDOC: Nu, dragii mei, trebuie să ple-

câm și fîm proaspeți. Dar voi mai puteți zăbovi un pic. Aș fi stat de o mie de ori mai cu plăcere aici. Dacă aveam toată lo-

cuința, acum puteam să-i chemăm acasă. (Îndirjit.) O rezolvăm noi și pe asta, fiți convinși! Cît de curînd.

scena 2

Chiar atunci ușa de alături se deschide și Cristian o conduce pe Reta spre ieșire. Nimeni nu spune nimic, dar pentru Bondoc și familia lui e un moment penibil. Numai Cristian pare că n-a înregistrat jena celorlalți. Tocmai trece senin îndărăt, cînd de-odată Alina îl interpeleză:

ALINA: Domnule Cristian, avem o mică sărbătoare în familia noastră. Nu doriți să serviți cu noi un pahar?

CRISTIAN (fără asprime sau artag): Eu nu beau de semnificație, doamnă: beau de sete.

MIRA: Și nu cumva aveți puțină sete la dispoziție?

CRISTIAN (senin și egal): Am sau nu, domnișoară, nu beau cu dumneavoastră.

ALINA: Vă sîntem atît de antipatici? Toți?

CRISTIAN: Nu pentru asta. Dar nu comunic cu semnificația dumneavoastră. Cum ar fi un instrument care intră pe neașteptate în mijlocul unei pagini orchestrale?

BONDOC (destul de amabil): Am să încerc atunci să vă pun în legătură cu noi cu ajutorul unui reproș. Domnule Cristian, mi-ați făcut o figură foarte urîță. V-am obținut, cu multă strădanie, o audiență care putea să vă fie, în domeniul dumneavoastră, de mult folos.

CRISTIAN: Ce vreți să spuneți? Dumneata va să zică mi-ai mijlocit întîlnirea cu acel cretin!?

BONDOC (excedat): Alt cretin, domnule? S-ar zice că lumea e plină numai de nuli-tăți. Nu?

CRISTIAN (cu răbdare și aplicație): Nu știu încă exact cum e lumea, stimabile, deși îmi dau oarecare osteneală s-o cunosc. Dar dacă ea se repetă fără rușine, mă repet și eu: omul dumitale e un cap de bucher care încearcă să epuizeze universul cu ajutorul formulelor. Fiind sărac în substanță vie, cînd i s-a precipitat în minte s-a stratificat în cîteva lucruri fixe și e tragic să încerci să-l scoți din ele, cum i-ai scoate unui infirm protezele, deși membrele lui sînt anhilozate. Mi-a fost milă de el, dar ce puteam să-i fac?

BONDOC (impacient): Ei bine, acest om, de care v-a fost milă, putea să vă rezolve, el, niște lucruri ale dumneavoastră, și în primul rînd, confortul.

CRISTIAN: Dar nu mă interesează infirmul, domnule! Ța trebuie să primească po-mană. Trebuie să-l lauzi, să-i spu- că e să-nătos, viori la cap, cînd eu știu foarte bine că gîndirea îi e oprită definitiv pe niște scheme și că toate apetiturile lui p

știință țin de mațul gros. Cum să-i ceri ceva dintr-o zonă în care n-are nici cea mai vagă a percepție, n-a avut-o și n-o s-o aibă vreodată!?

BONDOC (ritos): Eu cred că putea totuși să aibe a percepția unei locuințe adecvate. **CRISTIAN** (dezamăgit de calitatea interlo-cutorului): A, asta numeai dumneata „con-fort”? Așa e, am uitat că și cu dumneata trebuie să întrebunțez un vocabular special. Eu mă gîndeam la confort, adică la posibi-litatea de a gîndi nuanțat, liber, de a te informa la cele mai exacte izvoare, de a fi lăsat să comunici rezultatele fără să faci concesii și temenele.

BONDOC (enervîndu-se tot mai tare): Eu v-am trimis acolo tocmai în vederea...

CRISTIAN (înterupîndu-l, dar fără impe-riție): Iartă-mă, dumneata nu mă poți trimi-te nicăieri. Poți să te trimiți în toate di-recțiile pe dumneata însuși, pe membrii fa-miliei dumitale — deși mă îndoiesc că și-ar li pierdut nostalgia unui rost propriu — pe subalternii dumitale... Eu mă mișc în virtu-tea unor ordine de mai mare autoritate decît ale dumitale. Pe mine mă trimite doctorul Rainer, și cu doctorul Cantacuzino, și cu doctorul Pasteur...

BONDOC: Domnule Cristian, dumneata vorbești alegoric. Eu însă îți vorbesc prac-tic și concret.

CRISTIAN (cu o dezolare sinceră, binevoi-toare): Nu te supăra! Eu am impresia că dumneata, împreună cu o sumă de alți oameni, nu aveți noțiunile precizate. Ce pot să fac pentru dumneata?

BONDOC (clar): Să te muți, domnule. Să-mi cedezi camera de alături, ca să pu-tem duce o viață omenească.

CRISTIAN (clătînd din cap, neputincios să înțeleagă sau să explice): Alt dicționar, domnule! Cu totul alt dicționar... (Se îndreaptă spre ușa lui.)

ALINA (vrînd să priceapă totuși): Stai, domnule Cristian. Eu sînt mai proastă, și sînt și beată, și sărbătorită.

CRISTIAN (s-a întors): Sărbătorită? Pen-tru ce?

ALINA (cu un miez amar ascuns): Pîntu că, domnule, am vîndut, înțelegi? Am gă-sit un stupid sau un original care vrea să posede ceea ce am elaborat eu. Ei bine, eu te rog, ca sărbătorită, să-mi explici și mie dicționarul dumitale. Vrei?

CRISTIAN (o privește lung, cu bunăvoință și compasiune): Nu pot, doamnă. Imposibil! Văd în ochii dumitale că nu se poate ex-plica.

ALINA: Dar eu sînt gata să aflu!

CRISTIAN: Așa e, doamnă. Dumneata ești

totdeauna gata să afli. Ai uitat — nu știu cum dracu' — că dumneata știi. Eu nu pot să-ți explic, dar dumneata știi. Vag, ca prin somn. Pentru dumneata „concret” nu înseamnă vinzare, organizare, ziare...

ALINA : Ba da !

CRISTIAN (strigînd) : Ba nu ! Minți !

BONDOC (domnule Cristian !

CRISTIAN (realizînd că mai sînt și alții) : Da, scuzați-mă ! (Zimbet Alinei.) Vezi că nu se poate ?

TEOFIL : Sînteți deci de părere că nu există posibilitate de comunicare între oameni ?

CRISTIAN (se întoarce spre el, îl examinează atent, curios, apoi îi spune blînd) : Dragă băiete, îți pasă foarte puțin de răspunsul meu.

TEOFIL : De ce credeți asta ?

CRISTIAN (diagnostic clinic) : Fiindcă nu ești învățat să-ți pese. Nu ești făcut din cutremure. Ești făcut din fostă lavă, solidificată.

TEOFIL (clipind) : Sint opac la sensuri ? Asta vreți să spuneți ?

CRISTIAN : Nu la sensuri. Dumneata înțelegi foarte clar noțiunile curente. Le-ai luat de-a gata. Cred că ai fost un student eminent, sau așa ceva. Mergi ușor din treaptă în treaptă. Pentru dumneata lucrurile sînt așa de clare și de maniabile, că nu mai simți nevoia să scormoni dedesubtul lor. Dumneata întrebă numai ca să te informezi. Pielea dumitale acoperă toate genurile. Dumneata nu ai dramă, cum au aceste două femei. (Mișcare la Alina și Mira.) Dumneata ai numai cîte o întrebare.

TEOFIL : Deci : nu putem comunica.

CRISTIAN (cu un triumf trist) : Iată ce ai înțeles ! Ești numai epidermă.

BONDOC : Cred că e cazul să conchidem, domnule.

CRISTIAN (întoarce capul spre el, sincer mirat) : Vrei să conchizi ! ? Te înțeleg. Imensele minți vii din care ne hrănim n-au

conchis niciodată : nu puteau. Dumneata poți. Fiindcă ești mort pe jumătate. Mi-am dat seama adineauri cînd ai spus „viață omenească”.

BONDOC (montat la culme) : Nu te-am ținut ca să ne dai calificative. Vream să-ți notific că voi interveni energic ca dumneata să fii mutat de aici, dacă nu de bună voie atunci prin efectul legii. Ești un element antisocial, retrograd. Ne tulburi liniștea, ai despre lume o concepție dușmănoasă, semenii dumitale din societate ți se par animale infirme, cu care, conform unei ideologii condamnate, orice comunicație e exclusă. În plus ești și imoral, aduci sub ochii soției și fiicei mele, femei incerte în casă. Eu nu-mi pot lăsa expusă familia, copilul meu, unor asemenea condiții. Doresc în modul cel mai „concret” ca acești doi tineri să-și poată întemeia, sub ochii mei, un cămin și cred că statul nostru e de acord cu asta ! Fiind locatar principal, am dreptul să te evacuez din camera de alături, cu toate dicționarele dumitale sucite. Bună seara domnule.

ALINA : Marcel !

CRISTIAN (blînd, deloc enervat, privindu-l cum se agită) : Nu trebuie să te enervezi dragul meu, ți-am mai spus-o. Ești un om necăjit, cu noțiunile speriate. Dar, dacă te-ai gândi puțin...

BONDOC (vehement) : De-aia îmi trebuie camera, ca să mă gîndesc !

CRISTIAN : Dacă te-ai gândi puțin, ai vedea că nu putem ști totdeauna, sub specia vieții, cine e locatar principal și cine e tolerat... (Pleacă lent la el în cameră.)

BONDOC : Fabule ! Abîjilduri biblice !

CRISTIAN (din ușă) : ..Cum nici măcar în casa asta nu poți spune sigur care e, propriu-zis, camera de alături. (Zimbînd, Mirrei.) Iată așadar, domnișoară, de ce nu ciocnesc la sărbătoarea dumneavoastră. (Iese.)

scena 3

BONDOC (foarte iritat, încercînd să se calmeze) : Ne-a stricat seara, cu farafastîcurile lui !... (Sonerie la ușă. Teofil se deplasează.) Cine e ? (Teofil aduce un buchet. BonDOC citește cu mirare și puțină contrarietate.) Director general Dragnea. (Tăcere.)

ALINA : A fost draguț.

BONDOC : A fost. Dar dragălăsenia e una și treburile, principiile sînt altceva. (Lui Teofil, hotărîndu-se dintr-odată, crispat.) Aș vrea să stau de vorbă cu vărul dumitale, gazetarul. Poate mai sînt lucruri, pe care e bine să le afle și opinia publică. Sîntem datori să promovăm ce e bun, nu ? Să înălțurăm ce ne stagnează și ce ne întîrzie. Sînt nevoia de un mediu absolut curat ! Admit că mai sînt și proști și hoți și imorali, dar avem destulă energie acum să ne debarasăm de ei, ca și de cei care ne cri-

tică de pe poziții dușmănoase. Aș fi curios să știu ce lucrează acest oracol. (Arată în direcția lui Cristian.) Acest maniac al persecuției. Nu mai bea, Mira ! Ce chestii colosale îi dau acest limbaj insolent. O să-l fac să vadă în curînd cît de morți sîntem. MIRA (în doi peri) : Dacă îl evacuezi, n-o să mai vadă.

BONDOC (dorînd vizibil o aprobare) : Voi nu credeți că trebuie să procedez energic ?

ALINA (repede, șoptit, cu o înverșunare neobișnuită la ea) : Ba da, să plece cît mai repede !

TEOFIL (echitabil) : Trebuie să-i găsiți o locuință corespunzătoare.

MIRA (acces violent) : Nu ! Să-l dea afară pe stradă ! Pe stradă să-l dea !

TEOFIL (căutînd s-o potolască) : De ce Mira ?

MIRA : Așa ! În stradă afară ! Să rămână noaptea pe caldarîm ! Să-l vedem atunci !
ALINA (repede, șoptit) : Nu vreau să-l mai văd. (Iese în dreapta.)

MIRA : Ba da ! Pe stradă, sub un pod, într-o hrubă ! Să văd ce înțelege, el, prin „viață omenească“. Să-i joace dracii tonto-rioul !

TEOFIL : Cred că ar putea fi reeducat, cu puțină răbdare.

BONDOC : Nu mai am răbdare, Teofile ! Nu mai pot să am. Îmi doresc un respiro cum nu mi-am dorit în viața mea ! Vreau să merg la concerte, la expoziții, să recuperez timpul irosit. Nevastă-mea s-a chinuit

ca o martiră : nu-i mai dau voie să se chinuie !

MIRA (excitată de băutură) : Bine faci. Să iei măsurii energice să nu se mai chinuie. Aș vrea să fiu un heruvim alb, plin de bună-tate, și să convertesc pe toată lumea la o organizare științifică a fericirii.

TEOFIL : De fapt fericirea e raționalitate perfectă. Anticii, ca s-o obțină, eliminau dorințele. Noi le păstrăm, însă le raționalizăm. (Sună la ușă.)

ALINA (strigînd de alături) : Nu mai vreau flori ! (Teofil merge să deschidă.)

scena 4

Apare Sonia, o femeie de 36—38 de ani, puțin vestejită, puțin comună, dar altfel făcută bine, puțînd încă să placă, dacă n-ar fi îmbrăcată într-o prea evidentă nefericire, care îi alterează trăsăturile și îi estompează luciul ochilor altădată focoși. E un om cu capacitate de dăruire și sacrificiu, din păcate însă prea sociabilă, neputînd trăi fără să-și comunice stările. E puțin timorată, rămîne lîngă ușă.

SONIA : Vă rog să mă iertați dacă vă deranjez. Caut pe domnul Pavel Cristian. Mi s-a spus că locuiește aici.

BONDOC (plictisit) : Da. Deocamdată.

SONIA (neștiind încotro s-o ia) : Unde l-aș putea găsi ? (Nu-i răspunde nimeni. Alina vine atunci de alături îmbrăcată de seară.) Doamnă îl caut pe domnul Pavel Cristian...

ALINA (reticentă) : Sunați vă rog de două ori.

SONIA : De ce să mai sun de vreme ce am intrat... Spuneți-mi vă rog, care e camera dînsului ?

BONDOC (sever) : Doamnă, nu știu în ce calitate...

SONIA : Sînt soția lui.

ALINA (și mai reticentă, vrînd să evite o scenă) : În cazul acesta doamnă nu știu dacă...

SONIA (îngrijorată) : Ce s-a întîmplat ? E bolnav ?

ALINA : Nu e bolnav.

SONIA : Dar ce este ?

ALINA (cu delicatețe) : Soțul dumneavoastră e un om puțin... ciudat. Nu știu dacă va fi de acord să vă introducem... Sunați totuși de două ori, vă rog !

BONDOC (cu o rezoluție imediată) : Nu dragă, de ce. Dacă dînsa e soția lui. Pofțiți doamnă. Acolo este camera domnului Cristian.

SONIA : O fi acasă ?

BONDOC : Este. Și, din întîmplare, e singur. Nu-l deranjați.

ALINA : Marcele !

BONDOC (continuînd cu dinadinsul) : Dacă veneați în alt moment era mai complicat. Dar acum e liber.

SONIA : E liber el întotdeauna... Poate prea liber l-am lăsat.

ALINA : De vreme ce ați divorțat doamnă...

SONIA : Nu.

BONDOC : Cum așa ? Nu v-ați despărțit de dînsul legal ?

SONIA : Încă nu.

BONDOC : Atunci de ce nu locuiți împreună ? Cum de a obținut o altă locuință ?

SONIA : A plecat domnule. De patru ani a plecat. Nu știu nici azi bine de ce.

BONDOC : Dar cum i s-a putut repartiza ilegal, fără o sentință judecătorească ?

SONIA : Nu știu... A plecat într-o zi și n-a mai venit. Și-mi bat capul de atunci să înțeleg ce i-am făcut. (Își scoate batista, își șterge ochii.)

ALINA : Luați loc puțin, sînteți mișcată.
SONIA : Da, doamnă, sigur că sînt mișcată... Pavel este... un om !... L-am luat din dragoste... Și acum... N-am înțeles... Nu înțeleg... A fost foarte bun cu mine...

TEOFIL : Bun ?

SONIA : Da, sigur... bun, în felul lui... Un om delicat... Și am făcut pentru el, doamnă... toate sacrificiile... A fost sărac, sărac... Cumpăra... — n-aveam bani — cărți... substanțe... Cu banii de masă !... Mă făcusem urîță, știți... Munceam pentru el... (Hotînd.) Îl iubesc, doamnă !

ALINA : Liniștiți-vă, vă rog.

SONIA : Apoi, într-o zi, l-au dat afară... Era slobod la gură. S-a certat cu un savant care era la modă, i-a spus „dobitoc“. Trei zile s-au certat. Pavel, știți, nu cruță pe nimeni. Nici pe el. Totdeauna a spus ce a crezut. Nu trebuia, doamnă. Nu e bine... I-a aruncat cu eprubeta în cap. Au spus că e nebun.

TEOFIL : Poate are sănătatea mai delicată.

SONIA : Nu, domnule ! Cealaltă erau răi ! Răi la suflet !... Au intervenit să-l scoată... Să nu-și mai poată demonstra dreptatea... El a strigat, la anchetă, nu știu ce trimisului de la minister. L-au poncegriț, i-au ticluit tot feluri de lucruri.

ALINA : Atunci, poate asta l-a înrăit față de...

SONIA (înterupînd-o brusc) : Nu, doamnă.

Pavel nu e rău. Nici nu s-a înrăit. Nu pot să înțeleg. Ani de zile am muncit pe brânci pentru el, am ținut casa... Când a plecat în văgăuna aia să studieze nu știu ce organisme, i-am trimis pachete, scrisori de încurajare. Mi-am luat un post. L-am așteptat cu o credință de ciine. L-am implorat să se întoarcă. L-am amenințat...

ALINA : Poate asta l-a supărat.

SONIA : Nu cred. S-a întors după un timp... Mi-a mulțumit... Am stat ca înainte.

BONDOC : Divorțul cine l-a cerut ?

SONIA : Eu, când a plecat a doua oară. Speram să-l zgudui. Nu s-a zguduit, nici după ce tribunalul s-a pronunțat. Până azi n-am transcris sentința, am lăsat o porțiță deschisă. Nu i-a păsat de nici un fel de sentință. Nici mie nu-mi pasă, doamnă. Mie de el îmi pasă. Patru ani, doamnă, vă dau cuvântul meu de onoare că n-am făcut nici un pas greșit. Nici unul ! Vă jur pe viața mea, doamnă !

ALINA : Vă cred.

SONIA : Eu am trăit numai pentru el. Și el știe. Și am avut momente, doamnă... !

ALINA : Grele.

SONIA : Și ocazii, nemaipomenite ! Oameni cu poziții, doamnă, șefi de unități, intelectuali, cu situații bune, unul mi-a promis chiar că intervine pentru Pavel... N-am vrut să mă mînjesc. N-am vrut să mă mărit, deși puteam. Să mă găsească curată, dacă se răzgîndește. Ca el !...

BONDOC : Hm !

SONIA : Asta am vrut. Să-i pot fi de folos. Să mă pot gândi la el, neconturbată de alții.

MIRA : Și cum te-a lăsat ?

SONIA : Foarte simplu, domnișoară sau doamnă. Îngrozitor de simplu. Într-o zi mi-a spus „eu plec de la tine“. „De ce ?“. „Mă plictisești“. Și s-a dus.

ALINA : Nu v-a reproșat nimic ?

SONIA : Niciodată doamnă... Era așa de puțin atent la toate incomoditățile. M-am dus la Institut după ce l-au reprimat, l-am căutat. M-am plîns la niște foruri. Iar l-am lăsat. Mi-am retras plîngerea. De patru ani o duc așa, doamnă. Acum în urmă mi-am făcut și eu viața, sînt încă o femeie tînără... Am încercat să-l uit... (Plînge) Nu pot...

ALINA : Serviți puțină șampanie. O să vă facă bine.

SONIA (după ce a gustat) : Mulțumesc. Nici nu știu ce am să-i spun. Acum m-a cerut cineva în căsătorie... Și mi-e groază, doamnă... trebuie să mă hotărâsc. Am venit să-l întreb... ultima oară... vă rog să mă scuzați.

BONDOC (încurajator) : Nu-i nimica, doamnă Cristian.

SONIA : Nu-mi mai spuneți așa, domnule, îmi face rău !

BONDOC : Dar asta e numele dumneavoastră legal. Sînteți soția legitimă. Aveți un drept, prin legile țării, asupra soțului dumneavoastră.

SONIA : Pavel și legile căsătoriei !...

BONDOC : Îmi pare rău că spuneți asta. Și apoi mai este și opinia publică, morala societății noastre. O femeie care a făcut sacrificii pentru bărbatul ei, în momente penibile, regretabile, nu poate fi zvîrlită de un om, care are oarecare pretenții în societate.

SONIA : Tocmai că n-are domnule. Asta e nenorocirea. N-are decît preocupările lui, viața lui, munca lui. E un om totalmente dezinteresat și curat.

BONDOC : E un om imoral doamnă. Și cea mai bună dovadă este felul cum s-a purtat cu dumneavoastră. Dacă fiecare ar spune „mă plictisești“, cînd i-ar veni, societatea s-ar duce de ripă. Asta nu mai e dezinteres, e frivolitate.

SONIA : Vă rog, domnule, nu-i adevărat. Nu-l cunoașteți bine pe Pavel. Nu e frivol deloc. Tot ce face vine dinlăuntru lui.

BONDOC : Atunci ar trebui și dumneavoastră să încetați să vă mai plîngeți. Probabil că dinlăuntru lui au venit pasiuni mai puternice pentru alte persoane decît dumneavoastră.

SONIA (rănită de bănuială) : Asta n-o cred niciodată ! Nu e posibil !

BONDOC (calm) : Sînt în trista situație de a vă dezminți doamnă.

ALINA : Marcele !

SONIA (cu dispreț în ochi) : Vreți să spuneți că Pavel are legături... ? Nu !

BONDOC : Vreau să vă spun doamnă, că sub ochii noștri și ai acestor tineri, domnul Pavel își are vizitele sale feminine periodice.

MIRA : Tată !

BONDOC : Lasă-mă, știu ce spun. Vreau s-o ajut pe doamna să vadă mai limpede, ca să poată proceda în consecință. Nu putem să fim complicitii tăcuți ai dezagregării unei familii, să asistăm cu minile încrucișate la o dramă, nu ? Fiecare să-și asume răspunderile morale, pentru asta trăim.

SONIA (izbită în miezul ei) : Pavel, cu femei ! ?

BONDOC : Vedeți dar că acel „mă plictisești“ poate să aibă o semnificație mai concretă. (Celorlalți.) Asta à propos de cuvîntul „concret“. (Saniei) Am avut tocmai o discuție cu soțul dumneavoastră... (Sonia se ridică repede și merge să ciocănească violent la ușa lui Cristian. Acesta apare.)

scena 5

CRISTIAN : Cine este ? Ce e Sonia ?

SONIA (cu dragoste) : Pavel ! Eu... (Stă o clipă neștiind ce să spună, jenată de cei-

lalți.) Nu mă inviți înăuntru ?

CRISTIAN : Nu. Și te rog să vorbești domol. Doarme !

SONIA (intrigată) : Cine?

CRISTIAN : Trecutul. Lasă-l acolo. Dacă-l trezești, face greșeli de acord.

SONIA (după puțină stinjenală, nu se mai rabdă) : Dragul meu ! Voiam să-ți spun că... niciodată, în acest interval... indiferent de... eu nu te-am urit, ci...

CRISTIAN : Ești o femeie bună. Știam asta. Ce mai vrei ?

SONIA : Îmi lipsești.

CRISTIAN (fără răutate, oarecum obiectiv, practic) : Nu mai ai cui trimite pachete. Trimite la Crucea Roșie Internațională.

SONIA : Dar ce ți-am făcut ?

CRISTIAN : Nimic. Nu pot trăi cu nodul recunoștinței în gât. Asta e tot. Mă su-grumă.

SONIA : Dacă în toți acești ani ți-am gre-șit cu ceva, dragul meu...

CRISTIAN : Cu absolut nimic, Sonia. E aproape insuportabil.

SONIA : Dacă ai ceva să-mi ierți...

CRISTIAN (ușor plictisit) : Nu știu ce. Vrei să-mi pierd toată ziua gândindu-mă ce să-ți iert ?

SONIA : Dar totuși, Pavel...

CRISTIAN : N-am nimic de iertat, nu pri-cepi ? Crezi că șeful laboratorului meu, An-gelescu, își cere vreodată iertare că e tîm-pit ? Sau că nu știe biologie ? Sau că nu știe administrație ? Nu-și cere. Și bine face, nici n-are de ce. Nu e vina lui. Dacă-l pu-nea șofer era excelent. Nu se mai cer scuze astăzi pentru mici nepotriviri. Tu, să fi fost nevasta altuia, erai nemeapomenită.

SONIA : Nu vreau să fiu a altuia ! Puteam să fiu de șapte ori pînă acum. Dar dacă totuși patru ani de zile... (Izbucnește în plîns.)

CRISTIAN : Știu, ai iubit o umbră. Iubeș-te-o mai departe, Sonia, dacă nu se poate altfel. Închipuiește-ți că sînt acolo, cu tine.

SONIA : Dar nu e posibil asta !

CRISTIAN : Vai de mine ! Eu îmi închi-pui foarte des că Louis Pasteur vine aici.

SONIA (pasionat) : Dar nu vine numai Pas-teur ! Vin și femei !

CRISTIAN (calm, serios) : Trimise de el, Sonia. Nu poate veni chiar zilnic.

SONIA (îl privește adînc și vadă dacă spune adevărul) : De unde știu că nu vin pentru altceva ?

CRISTIAN (fîlesc, dar fără replică) : Pen-tru că ți-o spun eu Sonia. (Ea s-a convins, fiindcă între ei e un fond de adevăr.)

SONIA : Pavele, nu mă chinui !

CRISTIAN : Dacă aveam intenția asta, ră-mîneam împreună.

SONIA (întorcîndu-se la ceilalți) : Vă rog să ne iertați pentru scenă.

CRISTIAN (dezinvolt, Soniei) : Nu te sin-chisi. Crezi că dumnealor își cer scuze că populează casa cu poftă, sau cu ambiții, sau cu remușcări ? Nici nu le trece prin cap. Dacă oamenii și-ar cere scuze, cînd sînt mortificați sau schilози sufletește, s-ar umple lumea de vaere și nu s-ar mai putea citi.

SONIA : Fiecare își are durerea sa și...

CRISTIAN : Marele avantaj al șchiopilor e tocmai să creadă că le lipsește doar celălalt picior ca să fie fericiți. Semnul că te mortifici e cînd te apuci să revendici : un post, un bărbat, o cameră. Nu te mai poți sprijini pe picioare, începi să te rezemi pe drepturi, pe chitanțe, pe înscrisuri în catastif. Prea multe drepturi, scumpa mea, la prea puțină muzică. N-ai ureche, știu ; dar nu trebuie să-ți ceri scuze : n-au nici alții.

SONIA (izbucînd) : Ești un egoist. O brută !

CRISTIAN (cu compasiune) : Dacă asta îți poate face bine... Dar mi-e foarte mare teamă că nici tu n-o crezi.

SONIA : Nu, n-am crezut-o. Dar dacă e nevoie, am s-o cred ! Așa cum crede multă lume !

CRISTIAN : Bine zici : multă lume crede, dacă e nevoie. Puțini își îngăduie luxul de a crede pur și simplu. Pentru asta trebuie o anumită putere. Cine o are ? Dacă nu-i dai omului de rînd ce ți-a cerut, el te lasă. Omul de rînd cultivă schimbul : l-ai păcălit, te păcălește și el. Te crede, — în funcție de cît îl profită. Și ce înseamnă profit, Sonia, pe lingă credință ? Lumea de rînd spune că credulul e prost și păcăliciul deștept. Așa e lumea, sucită. Viră-te-n ea, dacă-ți face plăcere.

SONIA (cu un atașament teribil, cimentat) : Pavele, și-au bătut joc de tine atîția ani. Eu sînt singurul om care știu cum te-au lu-crat. Și care așa putea să dau în vileag, să lupt, din tot sufletul, alături de tine, pen-tru...

CRISTIAN (mîngiînd-o ușor pe creștet) : Pentru ce, Sonia ? Nimeni nu-mi poate lua și nu-mi poate da. Tu o știi. Trăiește pe cîteva arpegii. Ca natura. Unii vor s-o si-luească, natura, să-i stoarcă o melodie, un concert festiv... Eu o vād, dîmpotrivă, ca într-o veșnică pregătire netulburată (Fra-pat.) Ce-i mai interesant, e că tocmai afonii doresc concertul !... Deși n-au nici o bucurie de el...

BONDOC : Asta e o aluzie la noi, domnule Cristian, nu-i așa ?

CRISTIAN (sincer) : Discutam în general și nu v-am observat.

BONDOC : Puteați să discutați lucrurile astea în cameră.

CRISTIAN : Acolo nu discut. Trăiesc.

BONDOC : Ne-am dat seama cum !...

SONIA (desolidarizîndu-se de aluzia lui Bondoc devine parcă mai reținută și năi dreaptă. Și-a găsit omul. A luat de la el energie, superioritate. Poate pleca. Nu e mulțumită, dar pentru că el cunoaște, îl în-țelege mai bine decît acești străini) : Pa-vele !

CRISTIAN (netulburat, uman) : Da, Sonia.

SONIA : Rămii cu bine !

CRISTIAN : Mergi cu bine ! (Se despart amîndoi linistit. Cristian intră la el, iar So-nia fără să mai salute, pleacă.)

Mira a urmărit scena cu ochii avizi, febrili; Bondoc, abordând o decență dezaprobatore; Alina a privit ca la un basm încețoșat.

BONDOK: S-a jenat de noi. A timorat-o. Dar am s-o ajut să-și recâștige demnitatea.

ALINA: De ce te amesteci?

BONDOK: Fiindcă nu e drept ca o femeie să fie tratată așa în zilele noastre. O lasă, și pe urmă îi face teorii că e afonă. că e timpită, ca și noi. Asta a spus. Am să-l dau în judecată dacă e nevoie.

ALINA: Lasă-l în pace.

BONDOK (revoltat): Dar el ne lasă? Dacă nu putem salva pe plan moral câteva lucruri, atunci păcat de osteneala pe care ne-am dat-o să ajungem pînă aici. Care mai e idealul pe care îl propunem tineretului, dacă un asemenea tembel...

ALINA: Marcele, nu te aprinde. Trebuie să pornim în zece minute. Mira, tu ești gata?

MIRA (cu ochii lucioși, cu dinții clănțanind pe pahar): Nu merg.

ALINA: Pentru ce?

MIRA: Nu merg. Nu mă simt în stare.

ALINA: Ți-e rău?

BONDOK: Nu se poate să nu mergi la sărbătoarea mamei tale. Ți-am spus să nu bei atît, nu?

MIRA (dintr-odată): E falsă!

ALINA (simțind un lucru indefinit, ca o amenințare): Cine e falsă?

MIRA (abia ținîndu-se): Șampania. E o șampanie falsă! Toxică! Prefăcută! N-am să mai fac niciodată un heruvim alb! Nu pot!

ALINA: Mira!

MIRA: Nu pot suporta paradisul! Îmi vine greață!

BONDOK: Ce facem dragă?

MIRA: Să vă duceți! Să vă faceți intrarea triumfală! Să vă pupe mîna, să vă zică: ce fermecători sînteți! Ce triumf aveți! Ce bine ați mai slujit frumosul! Să vă dea trandafiri, Muti, mulți, mulți trandafiri, să umplem casa!

ALINA (îngrijorată): I-e rău.

MIRA: Să-mi aduceți o sticlă de șampanie! Asta e falsă! Să-mi aduceți una adevărată. Dacă știți de unde.

BONDOK: Mira, du-te de te-ntinde nițel. după asta faci un duș rece și veniți mai tîrziu cu Teofil.

MIRA: Să venim la sărbătoare! Să triumfe Arta! Să stăm cuminți în băncile noastre! Să ne pupe mîna domnul Chiriacescu! Și mai cine? Și tovarășul Dabija! Și mai cine? Și maestrul Flaviu, care a vorbit atît de frumos, de înălțător!

BONDOK: Nu-l mai ironiza. A vorbit într-adevăr.

MIRA: Sigur că da. Minunat a vorbit despre frumoasele succese ale marei noastre pictorițe Alina Ranetti-Bondoc, despre în-

sușirile ei native transmise din tată în fiu, și din mamă în... fiică!...

BONDOK: Spui prostii. Du-te mai bine dincolo.

MIRA: Unde să mă duc? În camera de alături? Acolo e dînsul! Aia e camera de alături! Iată că stau aici și mă veselesc pentru triumful moralei!

TEOFIL: Mira, poate ar fi bine să mergem puțin la aer, cu mașina.

MIRA: Du-te! Ia-ți aerul și fă ce vrei cu el! În tine aer nu mai încap, ești plin de siguranță, dragul meu, nu vezi? N-ai bolgii unde să intre aerul, să oxideze vechile fresce. N-ai Voronețuri, iubitele, decît ca mase. El, Flaviu, da, e plin de bolgii: dar nu mai intră aer deloc!...

BONDOK: Ce ai mereu cu Flaviu?

MIRA: Nimic, ce să am? Am avut. Am crezut că e un demiurg-valpurg-taumaturg. E un biet om bolnav de el însuși. De spectacolul bolilor sale distinge, spiritualizate.

BONDOK (încruntat): De unde știi?

MIRA: Pentru că am trăit cu el, pentru asta. Un fermecător, care îmi oferea drept hrană numai niște mari îndoilei subtile, și care se agăța de mine, de trupul meu, ca de o certitudine...

BONDOK: Mira, te rog, încetează!

MIRA: Nu crezi?

ALINA (consternată): Nici nu e de crezut ca un om serios ca el...

MIRA: Un om serios!? Un om trist! Un mare fabricant de șopîrle! Doream de la el o limpezire și am băgat de seamă că sînt mai limpede ca el. S-a măcinat în formule, în tertipuri, bietul meu Flaviu, și tot ce-i iese din gură e bolnav pe jumătate. Să nu te lași pe mîna lui, Muti! E foarte abil, și-o spun eu. Să nu te lași pe mîna nimănui. Ei se fac, Muti! Și laudele pe care ți le-au spus sînt aranjate. De mine, de trupul meu!!! (Hohotă, se zbuciumă.)

BONDOK: Mira, încetează odată că nu mai pot să aud porcăria asta mincinoasă!

MIRA (dezlănțuită): De ce? Nu-ți face plăcere c-a lăudat-o pe mama? Nu-ți cresc și ție acțiunile, tovarășe? Știi că toată treaba e o panoramă, dar te duci să te fudulești acolo că ești proprietar de talent în casă, și că maestrul a cuvîntat elogios, și că pupă mîna frumos și vorbește despre destinul artei românești și despre Țuculescu, pe care l-a asasinat!

BONDOK: Nu l-a asasinat nimeni! I se aduc onorurile cele mai mari. Dar nu despre asta e vorba. Cum ai putut tu, fiică mea...?

MIRA: Cum am putut, am putut. Am să-mi dau socoteală mie, nu ție. Ce ți-e că e Flaviu și nu-i altcineva? Procesele dinlăuntru firește nu te interesează, numai aia, cum îi zice, „culpa socială“ o vezi. Avantajul îl vezi! Ei, ți-am adus avantaje, ce mai vrei?

pe) Și-aduceți-mi o șampanie adevărată, cu o etichetă mare !

TEOFIL : Stau cu tine.
MIRA : Du-te și tu, de ce să stai ? Vrei să mă vezi goală ? Sint destui care vor să mă vadă goală, care mă adulmecă de aproape și apoi îmi laudă părinții, și-l fac pe tata campion de principii ministeriale, pentru o nenorocită de cameră. Mă adulmecă și-i dau camera. Și mama face succes, și i se cum-pără din prima zi un tablou, pe care l-a luat particularul de gust Teofil...

TEOFIL (roșind de indignare) : Mira ! Nu mă așteptam. (Iese brusc, demarează.)

MIRA : Lasă mamă, tu știi bine că se poate. E ușor să-ți pierzi virginitatea, mai greu e să ți-o recâștigi. Și eu am să mi-o recâștig, Muti, înțelegi ! ? ! Eu am să mă dau de trei ori tumba peste cap, și am să fiu iar pură !... Plecați, duceți-vă ! (Gemind aproa-

ALINA (care nu și-a revenit din consternare) : Cum ai putut, Mira... ?

MIRA : Lasă mamă, tu știi bine că se poate. E ușor să-ți pierzi virginitatea, mai greu e să ți-o recâștigi. Și eu am să mi-o recâștig, Muti, înțelegi ! ? ! Eu am să mă dau de trei ori tumba peste cap, și am să fiu iar pură !... Plecați, duceți-vă ! (Gemind aproa-

scena 7

Un timp scena rămîne goală. Apoi, într-un tîrziu, cu un capot pe ea, tirîndu-se ca o felină rănită, dar cu o față adolescentă și lunecă, Mira vine și bate la ușa lui Cristian. Acesta deschide, și iese în prag.

MIRA (cu nările fremătînde) : Domnule Cristian, te urăsc.

CRISTIAN : Nu cred, domnișoară. Ești prea modernă pentru asta.

MIRA : Dacă ți-aș spune contrariul, m-ai crede ?

CRISTIAN : La fel de puțin. Din aceeași pricină. (Pauză.) Asta e tot ? Noapte bună. (Vrea să plece.)

MIRA : Stai, domnule Cristian. (Cristian se întoarce.) Vream să-ți explic de ce te urăsc. Și cum. Sint convinsă că te interesează motivele.

CRISTIAN : Ca biologie poate. Constat că în lumea asta cu cît se împuținează actele cu atît se înmulțesc motivațiile.

MIRA (privindu-l fix) : Dumneata realizezi dintr-un condei, domnule Cristian, ceea ce eu caut gemînd.

CRISTIAN : Nu știu ce spui. Ba da. Dumneata cauți prilejul de a fi singură. (Cu un ușor zîmbet). Și atunci, bați la ușa mea...

MIRA : Ca să te întreb : mai există autentic ?

CRISTIAN : Am văzut eu o prăvălie unde se vindea, îmbrăcat în staniol.

MIRA : Nu rîde.

CRISTIAN : C-o să mă oprești dumneata ! ?... Autenticul, da ? Ești o gîscă, domnișorico. Eventual savantă. Du-te și te culcă. Fă copii. Chinuie-te. Și pe urmă mai

vorbm. Literatura îmi place, literaturizarea, ba !

MIRA : Eu viu de pe acoperiș, domnule Cristian. Nu prin horn, ca-n basme. Nu. Azi noapte am dormit acolo. Cu Ado. Nu știi cine e Ado ? Cu atît mai rău.

CRISTIAN : Vax !

MIRA : Mai prost e că nici eu nu știu. Ado e natura, — credeam. Ruperea. Deșirarea. Simplitatea. Protestul ! Am dormit cu el. Întîi înlănțuită, febrilă, — apoi din ce în ce mai pură. Să nu rîzi.

CRISTIAN : Nu rîd.

MIRA : Pe acoperiș, pe streășina lumii. Am făcut cu Ado prostii, multe-multe. Am fost cu el... să nu rîzi !...

CRISTIAN : Nu rîd.

MIRA : Într-o hrubă, la Plumbuita. Ado a cerșit. A vrut să fure, nu l-am lăsat. Vrea să fure o icoană.

CRISTIAN : De ce ?

MIRA : Așa. A mai furat. Am fost la niște tipi, am făcut chestii. Dansuri în cearceaf, înțelegi dumneata ?

CRISTIAN : Și ?

MIRA : Ne-am suit pe Union, la miezul nopții. Pe acoperiș. Ado a stat pe cap la margine, bălăbănind din picioare. Îl sărutam. Sint nebună, nu ?

CRISTIAN : O să mă gîndesc. (Schițează un pas.)

MIRA : Stai ! Domnule Cristian, te urăsc domnule, înțelegi ? Toate astea au fost foarte serioase. Dumneata știi că eu sint o electronistă excelentă ?

CRISTIAN : E în regulă.

MIRA : De patru nopți, cu Ado, am dorit... nu știu ce... : imposibilul. Înțelegi ?

CRISTIAN : Asta înțeleg.

MIRA : Ne culcam sub lună, săraci, săraci ca vai de noi, — ziua sînt o electronistă excelentă, fiica lui tovarășul director — îmi agățasem rochia de un băț de antenă, ca un steag... Ne-am hotărît să facem cît mai mult, cu cît mai puține gesturi, înțelegi? Să stăm, să ne decantăm. Să rămînem esență. Pricepi de ce te urăsc?

CRISTIAN : Am să pricep după ce îmi explici cuvîntul esență.

MIRA : Eu, domnule? Monstrule! Animal imposibil! Dumneata ai înțeles din prima clipă, domnule Cristian: nu valora nimic, toată osteneala. Eu credeam că valorează. Plecasem. Rupsesem. Desfirasem tot ce zăcea fixat în mine. Eram strălucitori sub lună, jerpeliți, goi. De tot: de orice conținut. Eram ridicoli.

CRISTIAN : Cred că da.

MIRA : Fiindcă simulam. Și mama a dormit pe acoperiș, la Bellearte. Poate și tata a furat. Nu știi. Nu mi-ar părea rău. O făceau de-a binelea, știi? Autentic. Spune, nu mai e nimic de făcut?

CRISTIAN : Ado ce zice? L-ai întrebat?

MIRA : Ado pute. Pute a poză, a marțafoi. Nu e adevărat nici el. Doamne, doamne uneori îmi vine să mă spinzur !...

CRISTIAN : Nu cred, scumpo.

MIRA : Poate. Ai dreptate! Ești un monstru înfiorător. (...) Sînd așa, nopțile astea, acolo, mi-am dat seama, am gîndit... că și dumneata... și dumneata ești la fel.

CRISTIAN : (zîmbind) : Regula streășinii e să nu te gîndești.

MIRA : (fără să-l asculte, preocupată) : Și dumneata ai o foame, de-asta, specială... Dar dumitale îți merge domnule Cristian. Nu știu cum faci că-ți merge. Te urăsc! Te urăsc din toată puterea mea! Din toată nevoia de adevăr!

CRISTIAN : Și electronica? Ce-ți dă?

MIRA : E altceva. Caut un răspuns uman. Am fost foarte femeie. M-aș copilări din nou. Numai să dau peste un adevăr.

CRISTIAN : Îți arde de joacă, fir-ai să fii! Marș acasă! (E gata să intre la el, îi mai vine în gînd.) Și încă ceva: să știi că pe Țuculescu nu l-a asasinat nimeni.

MIRA : (cu o ură atît de intensă de parcă nu mai e ură) : Am să fac tot posibilul să te evacuez de aici. Să intru în camera dumitale. Pe care o păzești așa. Să-i dau foc. Să nu mai fie nimic adevărat.

CRISTIAN : Te păcălești domnișoară: nu camera e adevărată. Noapte bună. (A intrat, a închis ușa și imediat a început cîteva arpegii egale la vioară.)

MIRA : (strigă după el, întîi tare apoi tot mai încet) : Știu! Trebuie să te distrugem. Pentru că sfidezi toate convențiile, toate minciunile! Și pentru că înțelegi, domnule Cristian! Înțelegi tot ce-ți spun și tot ce nu-ți spun! E groaznic! Și nu miști un deget. (Plinge) Și pentru că... la vioara aia nenorocită... zdrăngăni... dumnezeeste de prost !...

actul III

scena 1

Au trecut alte cîteva zile. Singură în salonul central, Alina stă în fața unei oglinzi și încearcă, cu o înverșunare patetică, să-și schimbe coafura. Și-a făcut un cîrlionț juvenil. La aspectul ei de acum, figura aceasta de fetiță e ridicolă. Dar ea stăruie, încercînd mereu. De pe figură i-a dispărut expresia de doamnă, pare mai degrabă o păpușă umană cu resortul uzat, rupt. Se străduiește crispată să ajungă din nou la chipul ei de tinerețe. Cîteva minute se consumă astfel în acest efort penibil. Apoi, pe față i se așază o disperare blindă, puțin năucă. Ia din maldărul de cartoane un desen. Îl examinează lung. Îl rupe încet, meticulos. Îl lasă să cadă. Ia altul, pregătindu-se să facă același lucru. Intră soțul ei.

BONDOC : Bună.

ALINA (aton) : Bună.

BONDOC : Ai venit de mult?

ALINA : De mult.

BONDOC : Ai fost la expoziție? Cum merge?

ALINA : Bine.

BONDOC : Adică cum?

ALINA : Bine merge. Merge bine.

BONDOC : Am văzut că ți-a apărut o cro-nică în „Zorile“. Mi-a adus-o șefa de cabinet. E destul de favorabilă.

ALINA : Da?

BONDOC : Ce faci? De ce ți-ai schimbat coafura?

ALINA : Nu mă prinde?

BONDOC : Serios, Alina, ce ți-a venit ?
 ALINA : Vreau să mă fac frumoasă. Ești de acord ?
 BONDOC : Și de ce rupi cartoanele astea ? De ce le rupi ?
 ALINA : Sint vechi.
 BONDOC : Și ce dacă sint vechi ?
 ALINA : Au îmbătrînit. Facem altele. Noi.
 BONDOC : Nu serios, Alina... Nu-ți mai plac ?
 ALINA : Ție-ți plac ?
 BONDOC : Nu cred că sint foarte reușite. Și apoi, oricum ar fi...
 ALINA : Nu mai sint la modă.
 BONDOC : Nu te lua după toți proștii.
 ALINA : Să ascult vocea tainică a inimii, da ? (Mai rupe un carton.)
 BONDOC : Alina ! Nu face asta ! Nu le rupe !
 ALINA : Chiar le regreti ?
 BONDOC : Sigur.
 ALINA : Sint... depășite.
 BONDOC : Depășite ! ? Astăzi, poate. Dar nu vezi cum e în artă : se întorc modele. Ce-a fost mai vechi, trece drept nou. O luăm d-a-capo. Așa că păstrează-le, ar putea să le vină rîndul.
 ALINA : La ce să le vină rîndul ?
 BONDOC : Să placă din nou.
 ALINA : Cui ?
 BONDOC (puțin impacient, puțin îngrijorat) : Ei, Alina, ești copilăroasă astăzi, draga mea. Ți-ai pus și cîrlionțul acela... Nu te simți bine ?
 ALINA : Să placă din nou opiniei publice, așa-i ? (Rupe alt carton, fără violență.)
 BONDOC : Alina ! Ce-i cu tine fetiță mică ? (Vine și o îmbrățișează.)
 ALINA : Taci !
 BONDOC : Ce ți s-a întîmplat ?
 ALINA : Nu-mi vine bine cîrlionțul ? Nu ? Mă slujește ?
 BONDOC : E de copil. Tu te-ai făcut mult mai frumoasă, draga mea. Crede-mă !
 ALINA (zîmbind într-un fel ciudat, fără rezistență) : Sigur că da. Sint mai frumoasă ca oricînd. Sintem foarte reușiți. N-ai știut ? O pereche ideală. (Ride încetîșor.)
 BONDOC : Te rog. Sint obosit.
 ALINA : Și deci, îmi zice să le păstrez, să prindem momentul bun, cînd se întoarce sezonul... ! Dar dacă sezonul nu se mai întoarce ? Atunci ce facem ?
 BONDOC (obosit) : De unde poți fi sigură ?
 ALINA : Dar de unde poți fi tu sigur că nu se mai întorc cîrlionții pe frunte ? Eu mi-am făcut o coafură care poate vine din nou.
 BONDOC (neluînd în seamă ceea ce i se pare o glumă, vorbește de pictură) : Dacă nu se întoarce, iubito, atunci cel puțin ai un document...
 ALINA (gata să pufnească) : Un document ?
 BONDOC : ...un document al etapelor pe

care le-ai parcurs, al identității tale. De ce rîzi așa ?
 ALINA : Tu chiar crezi, Marcele, că eu am o identitate ?
 BONDOC : Ei asta-i acum !
 ALINA : Crezi așa ? Atunci e bine. Și ce spune în cronică aceea ?
 BONDOC : Spune că așteaptă cu încredere de la talentul tău real...
 ALINA : Așteaptă ? Ha !
 BONDOC : Ce este ?
 ALINA : Așteaptă ! Asta e bună. Tu chiar crezi că așteaptă ?
 BONDOC : Bineînțeles.
 ALINA : Și cît o să aștepte ? Hm ? Încă douăzeci de ani ? Tu o cunoști pe autoarea cronicii ?
 BONDOC : Vag. Ocazional.
 ALINA : Anunț-o să nu mai aștepte. Să-și vadă de treaba ei. De bărbatul ei.
 BONDOC : De ce spui asta ?
 ALINA : Nu-i politicos să lași oamenii să aștepte. Tu m-ai învățat. (Rupe metodic alt carton.)
 BONDOC : Alina, pentru dumnezeu, de ce ?
 ALINA : Am să-mi fac moațe din ele, să mi le prind în păr. Să aștept sezonul...
 BONDOC : Iubito, ești surmenată, te-ai agitat prea mult. După ce închizi expoziția, te duci undeva, faci cură de aer...
 ALINA : ...Iau vitamine, calciu în fiole, și gata, hop ! Îmi revine identitatea.
 BONDOC (excedat) : Ei ce vrei, la urma urmei ?
 ALINA (mirată) : Nu știu ce vrei tu. Sint obiectele mele, este viața mea, pot să fac cu dîsele ce doresc. Nu-ți periclitez poziția, cred, dacă mai rup cîte un carton... (Dă să rupă.)
 BONDOC (îi apucă amîndoi pumnii) : Nu vreau să mai rupi nimic. Ești într-o criză autocratică. N-ai de ce. Expoziția ta e bună, ți-au fost achiziționate lucrări, și nu toate de complezență... (Ironie.) Eu n-am putut interveni peste tot, mai sint și oameni care pricep singuri, care au o părere.
 ALINA : Da ?
 BONDOC : Cronicile au fost și mai bune și mai rele, — iarăși semn de obiectivitate. Există niște ceremoniale mondene, prin care de asemenea ești obligată să treci. Și îți continui munca. Și dacă nu ești mulțumită, ai să faci mai bine.
 ALINA : Simplu.
 BONDOC : Destul de simplu. Autonemulțumirea a fost totdeauna un motiv de progres. Am să mă zbat să-ți fac rost de condiții excelente...
 ALINA (cu un surîs de care nu se știe dacă e candoare sau ucigător sarcasm) : Atunci să păstrez cartoanele astea. Poate pictez ceva chiar pe dosul lor. Pinza e bună.
 BONDOC : Acum te alinți. Așa e ?
 ALINA : Da. Așa e. Mă alint.
 BONDOC : Mai bine, fă-ne masa.
 ALINA : Da, am să fac masa. Bine zici.

BONDOC : Și nu în bucătărie. Aicea.

ALINA : Aicea ?

BONDOC : Da, așa am zis. (Cu căldură.)

Alina, trebuie să încercăm nițel să trăim !
Nu numai să ne pregătim pentru viață. Să

trăim. Îmi dau și eu seama de lucrul ăsta.

ALINA : De când ?

BONDOC : De când îmi dau seama ?

ALINA : Nu. De când să începem să trăim ?

BONDOC : Nu știu. Dar simt că am tot
aminat. Tu ai mai trăit, ai mai avut pictura
ta...

ALINA : Am avut-o. Și altceva, ce mai tre-
buie să facem ?

BONDOC : Alina !

ALINA (supusă, inertă) : Te întreb. Să știu
și eu.

BONDOC : De ce mă întrebi pe mine ?

ALINA : Pe cine vrei să întreb ? Totdea-
una te-am întrebat pe tine. Și tu mi-ai
răspuns totdeauna, foarte pozitiv. Răspun-
de-mi și acum : ce să mai facem ?

BONDOC : Ce să-ți răspund ? Să pictezi
mai departe.

ALINA : Bine. Pictetz mai departe.

BONDOC : Draga mea !...

ALINA : Pictetz mai departe. Așa mi-ai
spus, așa fac. Tu știi ce se cere. Tu ai pro-
gramul. Pictetz mai departe. Culori am. Pîn-
ză am. Lumină am. Liniște, de când a ple-
cat Mira, am. Succes am. Tovarășa aceea cu
cronica mă așteaptă. Pictetz. Pînă atunci pun
masa. La minister ce mai e ?

BONDOC : Nu vrei de loc să mă menajezi.
Sînt clipe foarte dramatice totuși în care mă
zbat...

ALINA : La minister ? Da ? Sînt clipe dra-
matice ? Atunci să te menajez, dragul meu.
Ce trebuie să fac ? Să pictez mai bine ? Cît
pot mai bine ? Ori cum să te mai ajut să
treci prin clipele dramatice de la minis-
ter ?

BONDOC (iritat) : Alina, pentru ultima
oară te rog !...

ALINA (cu tonul blind, de păpușă) : Pun
masa imediat. Imediat o pun. Să începem
să trăim, dragul meu. Dacă asta e orien-
tare... (Se clatină.) Să începem...

BONDOC (ingrijorat, o susține) : Eu zic să
te întinzi puțin în fotoliu. (O așază.) Să-ți
aduc sărurile !... (Sonerie la ușă.)

scena 2

Bondoc deschide, apare Teofil.

TEOFIL (compunțios, rece) : Vă rog să mă
scuzați că vă deranjez.

BONDOC (încercînd să fie cordial, amical) :
Nu ne deranjezi. Soția mea nu se simte
bine.

TEOFIL : Îmi pare rău. Sărut mîna doam-
nă. Nădăjduiesc că e trecător.

BONDOC : Și eu nădăjduiesc. (Răceala lui
Teofil îl pune în defensivă.)

TEOFIL : Vreau să vă rog să-mi dați pan-
talonii și hanoracul Mirei.

BONDOC : Dacă e absolută nevoie... Dar
ce i s-a întîmplat ?

TEOFIL (calm, ca întotdeauna) : Nimic
grav. Merge puțin la munte.

BONDOC : Cu cine ?

TEOFIL : Cu mine.

BONDOC (intrigat, neștiind ce atitudine să
ia) : Dar...

TEOFIL : De ce vă mirați ? Am mai mers
de cîteva ori. Cu consimțămîntul dumne-
voastră.

BONDOC : Nu-i vorba de consimțămînt,
domnule Teofil.

TEOFIL : Atunci nu știu despre ce este
vorba.

BONDOC (se repliază) : E sănătoasă ?

TEOFIL : Absolut sănătoasă.

BONDOC : A dormit la dumneata ?

TEOFIL : Nu. La o prietenă a ei.

BONDOC (cu un fel de solidaritate bărbă-
tească) : Ești convins ?

TEOFIL (clipind) : Stimatetovarășe Bondoc,
nu e cazul să-mi puneți această întrebare.

BONDOC : Eu cred că e cazul, domnule,

după tot ce am auzit acum o săptămînă
aici.

TEOFIL : Nu-mi amintesc să fi auzit nimic
care s-o diminueze pe Mira.

BONDOC : Cum așa ? Dar invectivele ace-
lea ? Calomniile acelea ?

TEOFIL (liniștit) : Probabil că erau adevă-
rate.

BONDOC (ars) : Crezi ?

TEOFIL : Altminteri nu le-ar fi spus.

BONDOC : Și scena aceea josnică, de bilci,
pe care a motivat-o cu șampania proastă ?

TEOFIL : Șampania era într-adevăr proas-
tă, domnule.

BONDOC (începînd să se enerveze) : Dragă
domnule Teofil, nu mă sili să-mi schimb
păreră despre dumneata !

TEOFIL : Deocamdată nu asta e în discu-
ție.

BONDOC : Cum adică, dumneata accepti
să-ți spună Mira în față că... (Ezită)

TEOFIL : ...că a trăit cu domnul Flaviu ?
N-ar fi spus-o probabil dacă n-ați fi pus-o
în această situație. E regretabil într-adevăr
că s-a ajuns aici.

BONDOC (indignat) : Dar situația în sine
nu te tulbură, nu te revoltă ?

TEOFIL : Care situație ?

BONDOC : Că a avut o legătură ! Logod-
nica dumitale își mărturisește pe față o le-
gătură ! Și dumneata ?

TEOFIL : Nici eu n-am venit inocent în față
ei. Nu vād de ce i-aș cere Mirei mai mult.

BONDOC : Dar ce faci cu principiile, scum-
pe domnule Hotăranu ?
TEOFIL : După cîte știu, principiul ega-
lității sexelor e constituțional. Nu mi-aș
îngădui să-l înfrîng.

BONDOC (tot mai tare): Dar cu morala cum rămîne? Cu morala?

TEOFIL (cu singe rece): Tocmai dumneavoastră mă întrebați, domnule Bondoc? **BONDOC** (sincer consternat): Sigur, acum întorci lucrurile pe dos, fiindcă o iubești pe ea ca un... Bine, tot zice Mira că semeni cu un perete!

TEOFIL: Probabil cu asta semăn. E normal deci să se rezeme de mine.

BONDOC: Și să te tragă pe sfoară e normal? Și să doarmă în oraș e normal? Și să chiulească e normal?

TEOFIL (cu puțin regret, dar ferm): Domnule Bondoc, mă obișnuiesc să văd în dumneavoastră cel puțin un om drept. Va trebui, cu neplăcere, să mă dezobișnuiesc.

BONDOC (turbat): M-a birfit, cățeaua l...!

TEOFIL (rectificînd): Mira vă compătimentește și încearcă să vă scuze.

BONDOC: Pentru că am crescut-o prost, îngăduitor? Pentru asta n-am nici o scuză!

TEOFIL: Nu pentru asta. Pentru că ați simulat și simulați în continuare o atitudine pe care n-o aveți. Mira a trăit cu un bărbat care a fermecat-o, numai și numai pentru că era convinsă de calitățile lui. Dumneavoastră, în schimb, comiteți acte injuste chiar cînd convingerea dumneavoastră intimă este cu totul alta.

BONDOC: De exemplu?

TEOFIL: De exemplu cazul Dragnea. Ați fost de aceeași părere cu Dragnea cîtă vreme lucrul era în avantajul dumneavoastră. Apoi, cînd s-a ivit perspectiva de a-l înlocui, ați început să trageți în el cu toate puterile.

BONDOC: Dragnea e vinovat!

TEOFIL: Nu știu asta. Știu numai că acum vrei să obțineți din vinovăția lui beneficii personale.

BONDOC: Personale!?

TEOFIL: Absolut personale. Nici măcar în avantajul familiei, din care ați făcut tot timpul un instrument.

BONDOC: Tot Mira ți-a spus-o! Au început s-o plictisească huzurul, îmbuibarea, face acum pe beatnica, pe hippie, după revistele pe care i le-am adus eu! Poze răzbunătoare de copii rîzîiați, care nu știu ce vor!

TEOFIL: Vă asigur, domnule Bondoc, că Mira știe ce vrea. A și spus-o: puțin aer!

BONDOC (sarcastic): Și pe acela te-ai învrednicit acum să i-l dai... dumneata.

TEOFIL: Îi dau ce pot, domnule. Niciodată nu m-am înverșunat să cred că pot să-i dau totul. Programul meu e s-o las să fie cît mai mult ea însăși. (Privind cu intenție la Alina, imobilă în fotoliu.) Un program modest după cum vedeți.

BONDOC (cu totul și cu totul mîhnit): Avea dreptate vecinul meu, că ești numai epidermă.

TEOFIL: Vecinul dumneavoastră avea dreptate în mai multe privințe. Dar nu mi s-a părut politic să-l aprob atunci. Pot să iau hanoracul și pantalonii?

ALINA (încet): Unde e Mira?

TEOFIL: Jos în mașină.

BONDOC: Să vină să și le ia singură.

TEOFIL: Cum doriți. Sărut mina. Bună ziua. (Iese.)

scena 3

Intră, peste un timp, Mira. E palidă, dar nestînjinită în mișcări. Cu Bondoc are o corectitudine mortală. Toată simpatia ei merge la mamă-sa.

MIRA: Bună ziua tată. Ce e cu mama? (O vede.) Ce ai, Muti?

ALINA (fără putere): Nimic, draga mea, nimic.

MIRA: Ai ceva totuși. Îți dau un sfat: vomează! Vomează tot!

ALINA (cu tristețe): O, Mira...

MIRA: Nu mai încerca paleative, nu mai fi drăguță. Dă afară totul. Altfel te intoxici.

ALINA: E tîrziu, Mira...

MIRA: Știu că e tîrziu, mamă. Dar trebuie să încerci. E singura soluție. Ai mîncat lucruri sățioase, nehrănitoare. Gogoși. Prea multe gogoși, Muti. Te-ai balonat.

ALINA, (blind, mîngîind-o): Nu m-am balonat, draga mea. Mi-a crescut alt trup, — din gogoși. O altă materie și formă. Azi, am căutat-o pînă am obosit, pe cealaltă. O caut de mai multă vreme. Și n-o mai găsesc. Pe unde o fi, draga mea?

BONDOC: Îți merge bine, Mira?

MIRA: Deh, tată. Tu ce crezi? (Se duce dincolo, își ia rapid lucrurile, revine; îl întreabă.) Dar ție? (Și fără să aștepte răspuns, iese.)

scena 4

După plecarea Mirei, Bondoc, realmente afectat, caută să înțeleagă ce se întîmplă, de ce se produc aceste schimbări împrejurul lui. Își face, cu cea mai mare bună-credință, un examen de conștiință, preocupat să se explice Alinei și lui însuși, să se justifice. I se pare că e o neînțelegere la mijloc. Ar vrea, fierbinte, s-o aplaneze. E un biet om care își caută, deschis, îndreptățirile, pentru

a le opune opacității celorlalți. Clatină din cap cu tristețe.

BONDOC: Ce puțin oînt dispuși să înțeleagă totul! (E ca un oftat.) Vrea aer. Cine nu vrea? Asta am vrut tot timpul. Dar, cînd te-ai înșurubat o dată în aceste lucruri, cînd viața te-a prins în mijlocul lor... (Tace, fumează. Cu o voce preocupată, seducătoare.)

Inchipuie-ți acum că aș vrea, cu toată onestitatea, să mă degajez din afacerea Dragnea: crezi că mai pot? Ar cădea direct peste mine, și amîndoi peste alții. Și cineva s-ar sui repede pe cadavrul meu și ar începe să-mi exploateze și defecte pe care nu le-am avut niciodată. Ar fi mai drept, spune? Trebuie neapărat să mă las dislocat, ca să fac loc unor tipi, prinși și ei în jocul ăsta fără ieșire, pîndind locul liber, greșeala? Și invers: dacă l-aș susține cu forța pe Dragnea, cu toate lipsurile lui, ar fi mai drept? Ce spui Alina?

ALINA (cu ochii în altă zare): Nimic nu spun. Mă gîndeam la o pasăre.

BONDOC: Ce pasăre?

ALINA: O pasăre cu aripi colorate... Care în fiecare zi își pierde cîte o pană...

BONDOC (vine mai aproape, tot mai dornic să se lumineze): Ori cu acest Cristian... Pe care l-am reclamat pe motive reale... (Meditează, se reconfirmă.) Sau măcar plauzibile... Să zicem acum că aș dori să merg să spun: nu, nu-i adevărat, socotesc că e un om de treabă. Crezi că mai e posibil? Angrenajul s-a strîns, se face o legătură spontană cu apucăturile lui, cu dosarul mai vechi, cu reclamațiile nevesti-si...

ALINA: Nevastă-sa nu l-a reclamat.

BONDOC: Ba da, fii sigură. A și spus-o.

ALINA: Nevastă-sa s-a plîns, dar nu l-a reclamat de-a binelea. Nevastă-sa nu-l reclamă fiindcă crede în el. (A spus-o foarte liniștit, dar a sunat ciudat, aici și acum.)

BONDOC: Cu atît mai mult. Îl reclamă să vie acasă.

ALINA (visătoare): Poate că ea a și înțeles, că el are alt drum, al lui.

BONDOC: Cu alte femei?

ALINA (tot așa): Poate că acele femei nu au nici o legătură vinovată cu el.

BONDOC: Haidade, Alina! Ce copil ești!

ALINA (privindu-l blind, dintr-o zonă interioară, ascunsă): Poate îți face numai ție plăcere să-ți inchipui asta. (Zîmbind indiferent.) Ca să-ți iasă... „jocul”.

BONDOC (compătîmind-o protector, la rîndul lui): Poate îți face ție plăcere să-ți inchipui că-i astfel. Ca să-ți salvezi iluziile.

ALINA (cu un pic de gravitate): Am să-ți spun cum este Marcelle: Mi-ar face într-adevăr plăcere. Ar fi una din puținele plăceri reale pe care mi le-a rezervat viața mea din ultimul timp...

BONDOC (lovit în adîncul lui, ricanează): Ce vorbești! Iată unde era depozitul de surprize: la acest domn Cristian, care a fost bătăran cu toți pe rînd!...

ALINA (obosită): Tu ai fost ceva mai manierat, Marcelle... Și rezultatul care e?... Ai jumulit pasărea bucată cu bucată...

BONDOC (mișcat de tot ce aude, cu un elan generos, vine la ea, o mîngie, adună plin de duioșie din cartoanele de pe jos, rupte.) N-am vrut să fac nimic împotriva ta! Îți jur! Am vrut, vreau să trăim! Începînd de astăzi! Să ne aducem aminte cum am fost tineri, entuziaști! (Îi pune cartoane în poală.)

ALINA (luînd două cartoane și încercînd să le alăture): Pot să-l lipesc cel mult... Să-l mai creez, nu mai pot... Cu toate fabricile tale de coloranți sintetici... (Sonerie la ușă. Bondoc, agasat la culme de a fi fost iar scos dintr-un moment cald, confesiv, grav, se duce mocnind la ușă.)

scena 5

Reta intră, într-o stare de exaltare. Acum se vede că ceea ce avea ea radios se poate numi entuziasm. Dar nu unul lejer, de suprafață, ci unul profund, care angajează. Bondoc o privește agresiv și uimit.

RETA: Pe domnul Cristian...

BONDOC (aproape răstit): Domnul Cristian nu e acasă!

RETA: Nu-i nimic. Am să-l aștept. (Se îndreaptă spre camera de alături.)

BONDOC: Nu știu dacă e deschis.

RETA: E deschis totdeauna.

BONDOC (nervos, dar neputîndu-se opune freamătului ei): În sfîrșit... dacă țineți... Reta: Țin foarte mult. Am o veste importantă pentru dînsul. Aș dori să i-o comunic cea dintîi...

BONDOC (sec, însă curios): E bună, nădăduim.

RETA: Excelentă. Domnul Cristian pleacă în străinătate, conducînd o delegație de specialiști.

BONDOC: Ce fel de specialiști?

RETA: Specialiști în biologie! Păreți surprins. Și alții au fost. Lucrurile nu prea se

cunosc, știți. Acest om e insuportabil de modest.

BONDOC: Cine?

RETA: Domnul Cristian. Are un fel de a nu se lua în serios, nemaipomenit. (Zîmbind victorioasă.) Dar pe noi nu ne-a putut trișa.

BONDOC (tot mai nedumerit și mai contrariat): Pe cine anume?

RETA: Pe noi. Pe oamenii cu care lucrează. Pe mine în special. Și pe încă vreo cîțiva.

ALINA (fără să se miște din fotoliu): Lucrați cu dînsul, doamnă?

RETA: Închipuieți-vă, doamnă, sînt chiar șefa lui de secție. Nu-i caraghios? Un savant, mondial așa zice. Și trebuie să-i dau eu îndrumări... Răspunde de el!... (Îi vine să ridă.)

ALINA: În fața cui?

RETA: Am fost pusă acolo politic. Le-am spus tovarășilor: e un om colosal, trebuie să ne scoatem pălăria în fața lui. Ce să-l îndrum eu? Eu sînt bucuroasă dacă pot să schimb cîteva idei cu el. Are, în biologie, o minte fascinantă, cuprinzătoare, cum rar se întîmplă...

BONDOC : Nu cumva hiperbolizați ?

RETA : Poate, domnule. Dar asta e sentimentul pe care îl am în fața lui.

BONDOC (sever) : Poate e un sentiment de capitulare.

RETA : Nu, domnule. E un om pentru care îmi pun în joc orice : cinstea, viața, cariera. Le-am spus tovarășilor : e un ambasador, dînsul, poate să ne aducă servicii strălucite. Și nu numai nouă.

BONDOC : Și tovarășii ce au răspuns ?

RETA : A fost foarte greu. Oamenii nu sînt toți pregătiți. „Ce ambasador, mi-a zis unul, dumneata nu știi atunci ce e aia diplomatie, mă pune-te la punct“. Pe altul l-a repezit dînsul, i-a zis zevzec. Și mie îmi zice „gușterită“ și „fugi de-aici că ești timpită“. E greu să-l scoti dintr-asta. Așa vede el, și gata. M-am dus mai sus, m-am zbatut, au venit și doi colegi. Nu, că e idealist, a zis cineva. — E biolog, tovarășe, crede în ce descoperă. Idealist ești dumneata care crezi în lucrurile preconcepute, în idei de-a gata, și care neavînd nici un fel de cunoștințe pozitive decretezi ce-ți vine. Materialist și dialectic e el ! De ce a fost dat afară de la Institut ? Tocmai de-aia, pentru că l-a gonit tovarășul academician Cutare — și i-am spus numele —, care era atunci campionul unor teorii și tăia și spînzura, iar acum a întors-o ca la Ploiești și e printre cei mai zeloși apărători ai concepțiilor contrare ! Asta nici măcar idealism nu se mai cheamă, se cheamă altfel. Și mi-e silă de el !

ALINA : Iertați-mă că vă întrerup : sînteți măritată ?

RETA (simplu, franc) : Da, sînt măritată. Soțul meu mă înșală. Probabil că n-are altceva de făcut, nu-i place meseria în care lucrează. Mie însă îmi place, și consider că e un adevărat noroc al vieții mele că pot să lucrez cu domnul Cristian.

BONDOC : Și... nu vă temeți că această... ardoare de a-l susține pe domnul Cristian ar putea da naștere la unele suspiciuni ?

RETA : Am stat și eu și am cumpănit, domnule. Lasă să spună proștii ce vor ! O să mă terfelească, — și ? Important e ca lucrul să iasă la lumina zilei.

BONDOC (suspicios) : Și iese ?

RETA : A ieșit ! Peste așteptări ! Probabil că l-au mai cunoscut și alții. S-au schimbat niște oameni pînă mai sus. O să-i dea răspunderi științifice mari. Deocamdată pleacă la un congres.

BONDOC : Și... adversarul lui ? Ce-a pățit ?

RETA : Ce să pățească ? N-are nici un fel de importanță, cred. Important e că el, Pavel Cristian, Pavel al nostru... Ca să vă spun sincer, eu i-am trimis una din comunicări în străinătate. Oficial, bineînțeles. Am trimis-o unui cunoscut al dînsului, s-o verifice. Întîi am verificat-o eu. Sînt șefa lui, nu ? Mi s-a părut ceva nou, m-a zăpăcit...

Culmea : l-a zăpăcit și pe străin ! Cred că a avut o influență oarecare.

BONDOC : Și cum de v-a lăsat să vă zba-teți de una singură ?

RETA : A, el nu știe nimic ! (Mirare la Bondoc.) Bineînțeles că nu știe. Veneam aici și purtam discuții, și-i mai șterpeleam cîte ceva din hirtii. Să învățăm ! E voie să faci așa ceva. În știință toți fură. Ne-a și spus-o. Dar unii fură pentru gloria lor personală. Ca academicianul... Tot ce fac, pentru ei fac. Dacă au un talent, și-l exploatează, și-l scot la mezin. Pe cînd domnul Cristian... poate îl cunoașteți...

ALINA : Și n-ai să-i mărturisești nici acum nimic, doamnă ?

RETA : Nici vorbă. Ce să-i spun ? Că pe mine mă iau peste picior din cauza lui ? Că pe el îl trimite în străinătate, dar pe mine mă bombănesc ? E normal. El este o forță. Eu m-am obrăznicit, o să-mi facă multă vreme muzicuță. Chiar din colegii mei o să mă arate unii cu degetul. Dar știința merge înainte, — asta e !

BONDOC (completînd răutăcios, contrariat de această fidelitate suspectă) : Iar dacă ajunge domnul Cristian ceva mare...

ALINA (crispată) : Marcele !

RETA (deschis) : Dacă ajunge domnul Cristian ceva mare va fi foarte bine.

BONDOC : Pentru dumneata, în mod special !...

RETA : Pentru mine ? De ce ? (Acceptă.) Da, recunosc, ar fi foarte bine pentru mine. Aș vedea că omul în care am avut încredere ca în nici unul altul, pe care l-am... (Se întrerupe.)

BONDOC : De ce te-ai oprit ? Mărturisește, te jenezi ?

RETA : Nu. (Îl privește lung.) Mă tem numai că n-o să mă pricepeți.

BONDOC (sarcastic) : Nu-ți face grija asta, patosul dumitale a fost destul de elocvent. Ca și vizitele dumitale de altfel.

RETA (îl mai privește puțin, trece peste ironie) : Atunci... (Se decide.) Știți tovarășe sînt oameni care nu suportă mărirea. Pe a altora. Nici pe, iese din ei ceva penibil, opac. Esențe noi, fasonabile, cu totul inconsistente.

BONDOC (clipind) : Nu văd legătura.

RETA (continuînd) : Și ce e mai colossal e că tocmai unii dinăștia, iscați de o împrejurare, ajung mai tirziu să acuze împrejurările că ei au devenit așa.

BONDOC : Dumneata la ce te referi acum ? Vorbeam de vecinul meu, sper.

RETA : Da. Cînd îți mult la un om, dorești să-l vezi mare și în împrejurări care pe alții îi arată mici. Că nu contează împrejurările, oamenii contează. Împrejurările sînt tot una cu oamenii care le fac. Așa că pot să mă bucur că sus o să mă am un om...

BONDOC : Care să-ți facă protecție.

RETA : În care să cred cu totul. Iertați-mă, dumneavoastră nu credeți cu totul în nime-

ni? Sînt convînsă că da, altminteri n-ați putea trăi, v-ați fi sinucis demult.
BONDOC (atîns): În orice caz nu mai am zglobiile iluzii ale vîrstei dumitale, nici fanatism — în stare de liberă circulație, ca dumneata.
RETA: Să vă fi blocat așa devreme?
BONDOC (iritat): Poate, domnișoară. Și de aceea lupt să deblochez, să lărgesc aici totul, înțelegi?

scena 6

CRISTIAN (cu mina de totdeauna, lejer, dezinvolt, direct): Ai venit? Știi că ești complicea mea?

RETA (protestînd cu ochii mari): Vai, domnule Cristian.

CRISTIAN: Nu? Nici eu n-o știam! Am aflat-o astăzi. Hai, înăuntru. Dar ce s-a întîmplat?

RETA: Trebuie să mergeți imediat cu mine să vă faceți pașaportul.

CRISTIAN: Pentru ce anume?

RETA: Plecați în Danemarca la un congres! Sînteți șeful delegației!

CRISTIAN (netulburat): Zău?

RETA: Trebuie să vorbiți cu tovarășul Damianescu.

CRISTIAN (precis, fără supărare): Un putores.

RETA: Se poate. Dar dînsul a făcut referatul de propunere.

CRISTIAN: Asta nu schimbă nimic din statutul său personal. Ori îi închipui că de azi înainte o să mi se pară harnic?

RETA (bucuroasă): Dealtefel și tovarășul Ghiuriță, cu care ați fost la cuțite, a avizat favorabil...

CRISTIAN: Reta, de ce ești tîmpită? A avizat favorabil ce? Tu crezi că eu știu mai multă biologie după avizul său favorabil? Sau cînt mai bine la vioară? Ar fi tragic.

RETA: Dar, cel puțin, însemnează că tovarășul Ghiuriță a mai schimbat de...

CRISTIAN: Nici măcar asta. S-au produs pe undeva, pe sus, prin nori, niște mici mutații, s-au dezvoltat niște lucruri, s-au contorsionat niște legi. Și Ghiuriță al tău s-a supus, de formă, unor asemenea evoluții, dar tot cu capul în traistă a rămas. O să-mi zîmbească și el, o să-mi zîmbească și alții, poate și domnul Bondoc — aci prezent — o să-mi fie mai binevoitor, pînă cînd se vor produce alte contorsiuni, și ei le vor reflecta, cum reflectă balta lumina cerului... Care nici ea, de altfel, nu e decît rezultatul unor efecte fizice multiple. Biologia adaptării.

RETA: Toate organismele trăiesc pe aceste principii, tovarășe Cristian.

CRISTIAN: Fără îndoială. De-aia nici nu încap supărare. Dar în timp ce cunosc unele organisme ce trăiesc în virtutea unor principii fără să le proclame, cunosc și

RETA (cupant): De ce să lărgiți? Ca să puteți închide?

BONDOC (interzis): Văd că ai învățat la literă lecția lui domnul Cristian.

RETA: Și se pare că am urmat aceeași școală de gîndire cu dumneavoastră, tovarășe director. Să nu fii uitat dumneavoastră cursul!... (Se aude cheia în ușă. Reta aferată.) El e! Îi cunosc și pașii!...

destui indivizi care proclamă principii fără să le trăiască. Care deci nu-și adaptează principiile de viață la principiile enunțate. Și din diferența asta se nasc boli și se produc rupturi care uneori nu se mai refac.

ALINA (preocupată): Credeți, domnule Cristian?

CRISTIAN: Din nefericire cred, doamnă. Biologia mă instruiește. Și alte destule exemple. Nu poți silui natura toată viața fără să plătești. Nu te poți adapta pasiv mereu fără să amortești. Și se întîmplă că, atunci cînd ai impresia că te-ai ridicat în sfîrșit peste lucruri, că te-ai salvat din stihie, tocmai atunci să bagi de seamă că n-ai mai salvat de fapt decît niște rămășițe din ruptura ființei tale, pe care nu mai știi cum să le aduni la loc.

BONDOC (ingrijorat de efectul pe care vorbele acestora îl produc Alinei): Ce sumbru ați devenit, tovarășe, într-o zi în care ar trebui să vă bucurați.

CRISTIAN: Să mă bucur? Eu mă bucur în fiecare zi, domnule Bondoc. Mă bucur că mă scol viu, că nu mă simt pîngărit de nimic, că toată averea pe care am lăsat-o de cu seară mă așteaptă dimineața, fiindcă nu mi-o poate răpi nimeni, că sînt la fel de învățat și la fel de prost ca întotdeauna și că mă interesează tot ce e viete, pînă și conversația acestei toante — Reta — care mă distrează de cît de afurisită poate să fie. Iar chestia cu Danemarca e o mașinație care nu mă privește.

BONDOC: Cum așa?

CRISTIAN: Bine. N-am știut nici de ce m-ze dat afară, nu știu nici de ce mă trimit în Danemarca. (Ridică din umeri. zîmbește ghidus.) Probabil tot niște pile...

BONDOC: Mergeți pentru că ați reușit să convingeți forurile că sînteți util și că puteți acolo servi țara.

CRISTIAN (surprins): Eu?

BONDOC (sever): Nu v-a venit în minte niciodată că se cuvine să fiți util acestei țări?

CRISTIAN: Nu știu, domnule Bondoc. Sincer nu știu. Socoteala mea a fost totdeauna să trăiesc bine. Fără prea multe gînduri solemne. Cu un microscop. Cu cîteva încăpățînări... Eu sînt de fapt un răzgîiat.

RETA: Un răzgîiat care lucrează 12 și 14 ore pe zi!

CRISTIAN : Taci, gusterișo. Dacă nu mi-ar plăcea n-aș lucra. Numai voi sînteți cu ideea că trebuie să ne chinuim și să ne scremem. De ce să ne scremem? Unde e scremut nu mai e plăcere. Și unde nu e plăcere, e nevroză. Nu-i așa, doamnă Alina?

BONDOC (corectîndu-l) : Viața cere totuși efort, încordare, domnule Cristian. E grea. **CRISTIAN** : Pe dracu! E grea numai dacă te falsifici. Altfel, e simplă, firească. Știința e simplă, firească, pînă nu ajunge la domnul Ghiuriță. Acolo se termină, devine problemă. De-aia niciodată n-am vrut să ajung pînă acolo.

BONDOC (cu puțină răutate) : O să vă vedem acuma, cînd veți avea răspunderi...

CRISTIAN : Eh, am avut mereu răspunderi, dragă domnule Bondoc. Tot timpul mi-am simțit niște mari răspunderi față de creație, pornind de la iarbă și pînă la farfuriile zburătoare. Eu știu că putem crăpa miine, cu toată șandramaua, și e foarte probabil că va fi așa. Dar azi mă ocup de firul de iarbă. Ca și cînd și eu și el am

fi eterni. De ce dracu' m-or fi trimis în Danemarca? Poate ca să-ți dea dumitale emoție că nu mă mai întorc și ici însfirșit și camera de alături. Păcat de speranță: vin înapoi...

RETA : Doar am garantat pentru dumneavoastră!...

CRISTIAN : Dacă ai fost proastă. Nu dan doi bani pe garanția ta.

RETA : Degeaba! Eu știu că sînteți român și că, chiar dacă n-o spuneți niciodată, vă iubiți fierbinte...

CRISTIAN : Și tu începi cu fraze? (Zîmbind.) Sînt român că n-am încotro, așa m-am pomenit. Și că iubesc nu știu ce e iarăși o chestie de biologie simplă. Nu-mi dă mîna să n-o iubesc, cum nu-i dă mîna plantei să refuze solul, apa, lumina. Și să nu te mai prind cu complimente de doi lei, că-ți dau una peste bot. Unde zici că trebuie să mergem? (O ia spre ieșire, iese.)

RETA (tînîdu-se după el) : Nu vă mai fofilați, eu vă spun că sînteți și comunist... (Iese și ea.)

scena 7

Bondoc a rămas mai deconcertat decît oricînd de ceea ce pentru el e o răsturnare flagrantă de valori. Simte că nu mai poate da înapoi, că trebuie să meargă înainte, cu orice preț, ca să-și salveze echilibrul, pe al lui și pe al Alinei.

BONDOC : Asta e bună! Zănateca a început să răstoarne termenii, să facă din alb negru, pentru că trăiește cu el. cred că te-ai convins acum. E revoltător. Ți-ai dat seama ce se petrece în capul ei? El devine un fel de idol, pentru că o tratează rece, — și ei îi place asta! E convinsă că servește principiul alergînd să-și facă iubitul om mare, cine știe cu ce tranzacții. (Ezită o clipă, apoi merge mai departe.) Poate chiar soțul acela adulter, dacă are ceva putere, e obligat să repare, pe alt plan, nedreptatea pe care o face nevesti-si, și devine suporterul lui. (Alina rîde încetișor, chicotește, sughiță.) Asta trebuie să fie substratul.

ALINA (încet, rîzînd într-un fel aparte) : Toate trebuie să aibă un substrat? Fără substrat nu se poate?

BONDOC : Nu e verosimil, Alina. Tu trăiești într-o lume ideală și e bine să rămîi acolo ca să poți crea frumosul de care e atîta nevoie. Asta e funcția ta. (Cu înverșunare crescîndă, pentru el obligatorie.) Tu poate crezi și în poza acestui individ, care pentru mine e curată prefăcătorie, — timpul va decide în orice caz. Deocamdată, ei îl folosesc, poate tocmai ca să-l uzeze și să nu dea impresia că e nedreptățit. Ba eu con-

sider posibilă și ipoteza ca tocmai academicianul acela, adversarul lui, să-l fi împins înainte ca să-i rupă gîtul, fiindcă și-a dat seama că n-o să reziste mult. Și atunci a folosit un moment bun, cine știe ce coleg de facultate și de dame din străinătate i-a scris o notiță într-o revistă oarecare, și acum acest năuc, neștiind că e manevrat, se erijează în om nou, după ce și-a zvîrlit nevasta ca pe o cîrpă și trăiește cu propria lui șefă. (Nu se mai poate opri.) Care, la rîndul ei, își simte conștiința acoperită de delăsarea soțului, — și a mai montat doi trei inși din cei care îi fac curte, cine știe cu ce substrat, și au făcut gălăgie la vreun șefuleț, care era deja compromis cu altele și urma să fie scos oricum. Și prin această breșă s-a strecurat și omul nostru, destul de abil altfel ca să dea impresia că nu-l interesează nimic, și că e în stare chiar să refuze, pentru a-și consolida creditul. Ce faci, sughiți?

ALINA (se scoală de pe fotoliu și încetișor pleacă, dispare.)

BONDOC (crezînd-o alături, în dormitor, îi vorbește puțin mai tare) : Desigur, ție poate să-ți placă felul lui de a fi, original, dar eu care am pățit multe și am trăit tot felul de situații și reversuri îți pot spune, fără teama de a greși, că în sufletul lui zace cel mai mare ambițios pe care l-am văzut, o cutră care, dacă va fi lăsată să-și facă mendrele, o să ne dea de lucru serios la toți, o să încurce multe borcane. În orice caz e trist că a ajuns să ne reprezinte în fața lu-

măi un individ care are aerul că nici nu se sinchisește de lupta ce o ducem cu toții, noi cei ce de atîta vreme ne străduim în apărarea unor... Alina, tu, m-auzi? (Nici un răspuns.) Alina! (Îngrijorată.) Alina, ție-

rău? (Speriat.) Alina, ești acolo? Alina! (Se duce s-o caute într-o cameră, în alta: nu e. Nu e la baie, nu e în oficiu.) Alina! Alina, răspunde-mi! (Își dă seama că nu e nicăieri, că a plecat.)

scena 8

Totuși Bondoc vine îndărăt, insistă s-o găsească și, deși e absurd, se oprește și în fața ușii de la Camera de alături. Cu oarecare sfială, o deschide. Stă în prag. Privește fascinat. Lasă ușa deschisă. Revine. Se așază în fotoliul larg. O liniște neobișnuită se așterne peste el. E singur. În sfîrșit. Nesperat de singur. Se relaxează încetul cu încetul. Dinspre camera de alături vine un fascicol de lumină și-i pune pe chip un aer de liniște și tristețe care îl umanizează puțin. Pare că ațipește într-o împăcare somnolentă

cu toate. Și astfel trece un timp. Nu aude cînd pe ușă intră Flaviu. Poate că nici nu dorește să audă. Îl vede, mijindu-și ochii, abia cînd e lîngă el. Nu-i dă nici o atenție. Nu se scoală. Nu-l salută. Flaviu a venit, în mod evident, să se scuze, să se explice. A intrat grav, decis, cu intențiile întipărite pe față. Dar a simțit destul de repede, cu antenele lui fine, că în cameră e o altă atmosferă, că are în față un alt om decît cel la care se aștepta. Își părăsește și el mondenitatea și ia un ton mai intim.

FLAVIU: Ușa era deschisă. Am închis-o eu. Mi-ar fi neplăcut să știu că vă deranjez. **BONDOC** (îi întinde, de jos, o mîna moale, fără zîmbetul de bunăvoință și optimism profesional): Probabil.. soția mea.. nu e acasă.

FLAVIU: Am întîlnit-o pe stradă... Nu m-a zărit. Deși am salutat-o. Mergea rîzînd încetîșor, desfăcută la gît. Aerul dinsei mi s-a părut puțin cam... straniu.

BONDOC (ca într-o transă, în care reține altă vîrstă): De ce? Eram copil... mergeam deschis la gît... cu picioarele goale... era foarte bine!... Treceam boii peste deal, îi aduceam acasă... veneam împreună... noaptea, cînd nu mai vedeam, mă animam de gîtul lor... treceam prin tufe... simțeam... simțeam un abur peste față... cald... mă purtau singuri... mă încălzeau... intra aburul pe aici pe la gît... pînă la subsuori... mă gîdlam. Puțină frică tot mi-era... de Mărtșara... **FLAVIU** (punîndu-se în consonanță): Și mie de vrăji. Mi s-a făcut odată o vrajă, cu o oglindă. Ardea o luminare. Veneau ape... tot felul de ape, și se despicau, transluce...

BONDOC: Apa venea, da, și se bulborea... Și aveam o copcă a mea... numai eu o știam... așa mi se părea... Țipar... Și roșioară... Îmi viram mîna. Îmi viram mîna... se zbătea... ca argintul lucea... Eram gol de tot. Și venea pisica. (Fascinat.) Dar ce pisică! Cocuța o chema. Mîncă numai din strachina mea, nu-i plăcea la alții...

FLAVIU: Pe a mea o chema Luana. Avea ochi rotunzi ca bumbii. Cînd se supăra, i se dilatau ochii și începeau să-i joace niște punctișoare de aur în pupile. O chinuiam, — numai ca să-i văd ochii frumoși.

BONDOC (posomorîndu-se): Un băiat mi-a omorît-o pe Cocuța. De ce? După aia au venit și mi-au scuipat-o: pisică moartă. Știu și acum unde e: sub un tufan. Am dus-o... aveam cinci ani... i-am făcut slujbă. I-am cîntat. Mama spunea că poate mai învie. A

învîiat!... însă era alta!... Nu mai era Cocuța. O chema Chiva... O goniseră din vecini. Pe urmă mi-a spus cineva... cînd mi-au luat primele mînuși... că-s din blana Cocuței.

FLAVIU: Nu suportam morții. Dădeam cu pietre în cimitir să nu se mai întoarcă. Era un păr acolo. Îi distrugeam sistematic perele. Nu voiam să datorăm morților nimic. Îmi plăcea să le spun oamenilor: nu-i adevărat! nu-i adevărat! nu-i adevărat! Cînd îi auzeam cu presimțirile lor mă infuriam... Mă simțeam bine furios, neîmpăcat...

BONDOC: Ba mama presimțea. Ai să te faci om mare. Și o să ai o familie și o casă mare, și covoare țesute și bătute cu beteală. Și-mi dădea cu beteală pe la ochi, de la nuntă. Și o dată cînd stăteam într-o căpiță a filfiit un uliu.

FLAVIU: Liliecii îmi plăceau cum filfiie. Membrane vii! Despicau aerul cu avîntul lor orb. Parcă izbeau pereții, zvîcnindu-i. Acele gri-uri aruncate, vieți deșerte, gri-uri în zvîcnire, paletă și tremur, tremur înțelegeți?... Ca niște funduri de pleoape de muribund. Dar senzația era proaspătă, rece, pe atunci mă întărea. Nu vi s-a întîmplat niciodată să vă izbească liliecii? Domnule? **BONDOC** (pe care apelativul, pluralul și întrebarea îl aduc mai la suprafață, ca dintr-un fericit somn): De ce mă întrebzi?

FLAVIU (care mai mult se construiește decît trăiește): E ca o fuzee supersonică, cu delicii în evantai.

BONDOC (puțin nedumerit): Ce vrei să zici?

FLAVIU: Însăși deșertăciunea lor grăbită, nu știu cum să spun, dă senzația de spațialitate.

BONDOC (și mai trezit): Nu vă înțeleg. Spuneți-mi mai bine ce e cu pisica aceea, Luana.

FLAVIU: O am acasă, cu capul împăiat. Eu nu uit nimic din ce am iubit.

BONDOD (cu un frison): Am impresia că trage aici. (Se duce și închide ușa camerei de alături. Imediat structura sa de acum, din care evadase o clipă, îl reia). Ce spuneți că nu uitați?

FLAVIU: O sumă întreagă de lucruri, unele mai diafane, altele mai... abjecte, din care încerc uneori să mă constituî, după o formulă pitagoreică... (E clar că își prepară apărarea.)

BONDOD: La ce anume vă referiți totuși?

FLAVIU (tactician): Stimate domn, sîntem așa cum sîntem, și poate că tocmai inegalitățile acestor tonuri constituie opalul tulburător al personalității noastre.

BONDOD (precaut, vag amenințător): Fără îndoială că pot să existe niște inegalități, dar în cadrul totuși al unor consecvențe. Așadar...? (Așteaptă ca celălalt să avanseze.)

FLAVIU: Așadar aștept să-mi arătați dumneavoastră care ar fi lucrurile în care nu aș fi procedat pe deplin consecvent.

BONDOD (privindu-l în ochi): Față de cine?

FLAVIU: Față de principiile unanim admise. Și eventual față de dumneavoastră. Fiindcă am avut senzația că...

BONDOD: Că ce anume? (Se pîndesc.)

FLAVIU: Că au intervenit unele mici modificări în poziția dumneavoastră.

BONDOD (redevenit director general adjunc): În poziția mea? În care poziție? Vă rog să fiți mai exact.

FLAVIU (tatonînd): În cea psihologică, să zicem. Și în implicațiile ce decurg din ea, pe toate celelalte planuri.

BONDOD (atent): Aveți impresia că poziția mea a suferit oarecare modificări și pe alte planuri? V-aș fi recunoscător, dacă mi-ați spune-o. Știu că informațiile dumneavoastră nu greșesc decît rar. Și atunci doar în zone de importanță secundară (Și-a regăsit și zîmbetul profesional.) Cum ar fi artele plastice. Aș vrea deci să știu ce ați aflat.

FLAVIU (profitînd de această cotitură): N-aș putea spune că am o idee foarte clară în ceea ce vă privește.

BONDOD: Totuși!

FLAVIU: Mai degrabă mă situez pe planul unui oarecare instinct.

BONDOD (strateg monden): Mi se pare că n-ați făcut adineaură gratuit aluzia cu pisica aceea care trebuie chinuită.

FLAVIU (tot mai la largul său, ripostează la fel): După cum sînt convins că nici dumneavoastră n-ați vorbit într-o doară de boii care vă duc singuri.

BONDOD (incrunțîndu-se): Vă previn că

săstăvi nu mai pot suferi pisicile, de nici un soi.

FLAVIU: În schimb eu am rămas același în repulsia mea pentru morți. (Insinuant, onctuos.) Asta explică, într-un fel, și de ce v-am deranjat.

BONDOD: E deci o propunere? Ar trebui să mă simt măgulit, nu?

FLAVIU: Nu știu cît de măgulit, dar în măsura în care modestele mele cunoștințe despre viața artei (Gest de impaciță la Bondoc.) și neglijabilele mele cunoștințe despre arta vieții vă pot folosi... (Intîrzie îndădins.)

BONDOD (conchide): Ați fi dispus să mi le oferiți. E un semn bun. Am să vă întreb brutal: în ce condiții?

FLAVIU (sesizînd în aer o ocazie): Stimate tovarășe Bondoc, păstrez încă plăcerea pi-ruetelor noptatice ale acelor ființe de o disperare răcoritoare care sînt liliiecii. Și din care bunul Johann Strauss a făcut grațioase embleme de operetă, gen insuficient cultivat la noi în acești ani de certe eforturi constructive...

BONDOD: Aș vrea să vă rog să țineți seama de faptul că la șase am o ședință importantă.

FLAVIU: Perfect. Vă voi spune deci, scurt, în această ordine de idei, că un tînăr bine pregătît, care îmi este un fel de nepot și la care țin foarte mult, pentru că a plecat de la o viață grea, ca și noi, și care este în același timp foarte prezentabil!...

BONDOD: Am înțeles. Îmi e suficient. Avem tocmai nevoie de niște oameni curaji, entuziaști, care să ne ajute să înlocuim ceea ce nu mai corespunde cu mentalitatea etapei prezente.

FLAVIU: Vă mulțumesc. (Se ridică, și în timp ce Bondoc îl conduce.) N-aș vrea să plec înainte de a vă ruga să transmiteți stimate doamne Bondoc această reproducere dintr-o revistă de artă algeriană, unde se vorbește foarte frumos despre marea ei sensibilitate. Sînt convins că o să-i facă plăcere.

BONDOD (care a tresărit în mijlocul frazei, aducîndu-și abia acum aminte de plecarea Alinei, spune cu buze crispate): Fără îndoială, maestre, fără îndoială. O să-i facă o imensă plăcere. (Flaviu iese, Bondoc se întoarce vlăguît, rămîne cu ochii în gol. E singur, singur de tot, stors pe dinăuntru. (Murmură): O imensă plăcere... O imensă... (Merge singur prin casă ca printr-un pustiu, pune mîna pe rînd pe obiecte, le lăsa jos, încearcă să înțeleagă, să se desmeticească...))